

OHK - Geografija
Per III
B 21
GEOGR. OBZORNIK
/2002 2

91

49600008349, 1

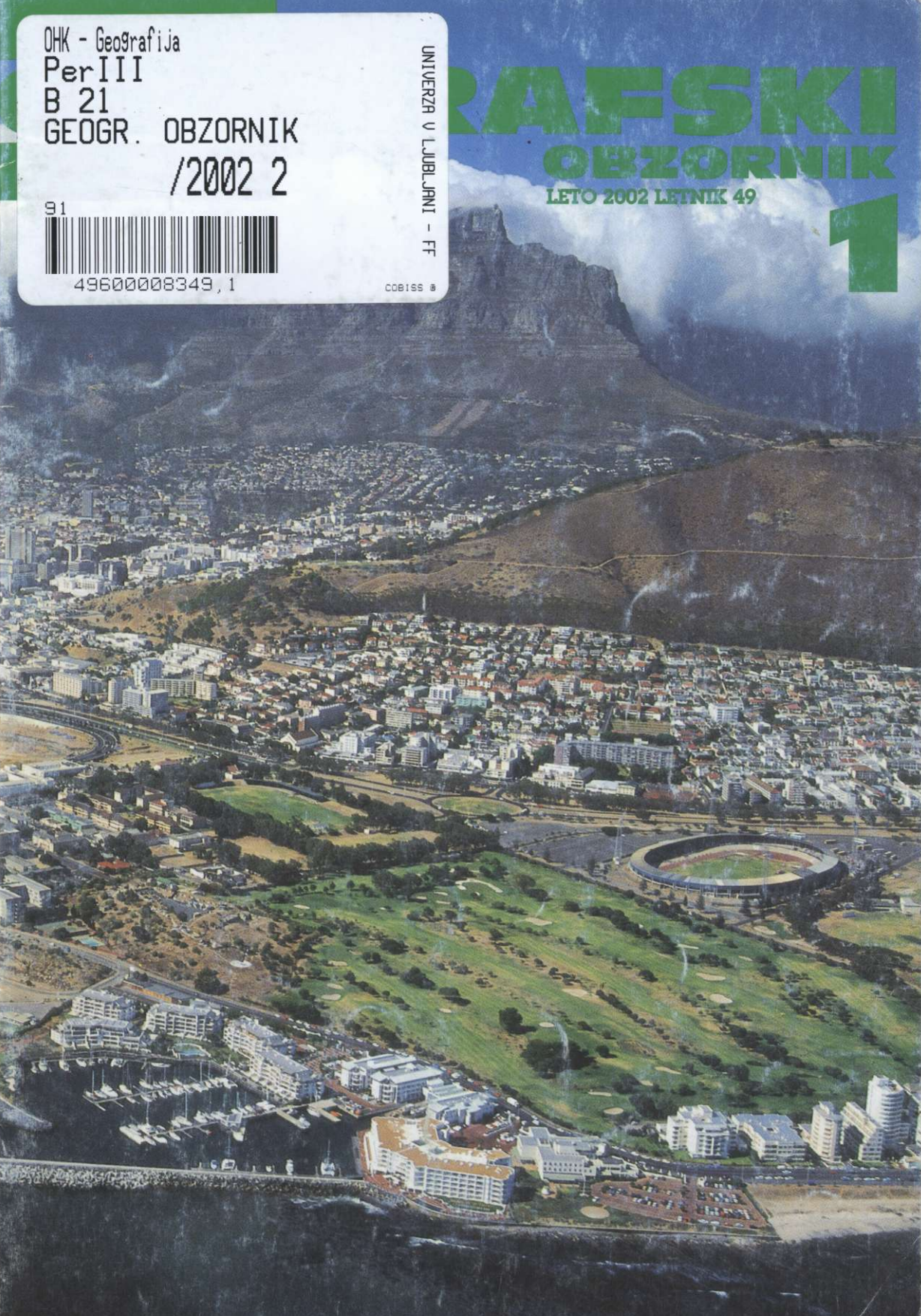
UNIVERZA V LJUBLJANI - FF

COBISS

RAFSKI OBZORNIK

LETO 2002 LETNIK 49

1

GEOGRAFSKI OBZORNIK**Strokovna revija za popularizacijo geografije**

Založnik Zveza geografskih
društev Slovenije

Naslov Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Slovenija

Glavni, odgovorni in tehnični urednik

Uredniški odbor

Upravnik

Prelom

Tiskar

Izhajanje

Finančna podpora

Cena

Žiro račun

Dejan Cigale

Valentina Brečko, Karmen Cunder, Drago Kladnik,
Miha Pavšek, Tatjana Resnik Planinc, Maja Topole, Ana Vovk Korže

Damir Josipovič

SYNCOMP

Collegium Graphicum

Četrletno

Ministrstvo za
šolstvo in šport

590,00 SIT

APP

50100-678-44109

Association of the Geographical
Societies of SloveniaAškerčeva 2
1000 Ljubljana
Slovenia

Chief, Responsible and Technical Editor

Editorial Board

Administrator

Typesetting

Printer

Frequency

Financial Support

Price

Bank Account

GEOGRAPHIC HORIZON**Professional Review for Popularization of Geography**

Publisher

Address

STROKOVNI ČLANKI

3

PROFESSIONAL ARTICLES

Jurij Senegačnik

Cape Town 3 Cape Town

Blaž Komac in Matija Zorn

Recentni pobočni procesi v Zgornjem Posočju 10 Recent slope processes in the Upper Soča valley

Dejan Cigale

Indijansko prebivalstvo v Argentini 18 Indian population in Argentina

DOGODKI, OCENE, DRUŠTVA

26

EVENTS, REVIEWS, SOCIETIES

Vsak avtor je v celoti odgovoren za prispevek.

Each author is fully responsible for the task.

NASLOVNICA**FRONT PAGE**

Cape Town s severozahoda. V ospredju na levi je pristaniško-nakupovalni kompleks Victoria & Alfred Waterfront, približno na sredini slike je poslovno središče, nad mestom pa se dviguje Mizasta gora (foto: Jurij Senegačnik).

Cape Town from the northwest: harbour and shopping complex Victoria & Alfred Waterfront on the left, business district in the middle and Table Mountain above the town (photo: Jurij Senegačnik).

CAPE TOWN

Jurij Senegačnik

UDK: 913(680 Cape Town)
COBISS: 1.04

IZVLEČEK

Cape Town

Članek obravnava geografsko lego in nekatere najpomembnejše družbenogeografske značilnosti Cape Towna. Nenavadna zmes mestnega prebivalstva je nastala kot odraz svojske zgodovine. Na koncu se seznanimo tudi z nekaterimi posebnostmi Mizaste gore in Rta dobrega upanja.

KLJUČNE BESEDE

regionalna geografija, Afrika, Južna Afrika, Cape Town

ABSTRACT

Cape Town

Initially, the article deals with the unique geographical position of the town and continues with some of its unique social geographical characteristics. Unusual mixture of the population is presented as a result of the specific history. At the end the article deals with some peculiarities of Table Mountain and Cape of Good Hope.

KEY WORDS

regional geography, Africa, South Africa, Cape Town

AVTOR

Jurij Senegačnik

Naziv: prof. geografije in univ. dipl. etnolog
Naslov: Modrijan založba, d. o. o., Mestni trg 24,
1000 Ljubljana, Slovenija
telefon: +386 (0)1 251 9642
E-pošta: jure@modrijan.si

III B21/2002-1

496/8349

Eno najbolj edinstvenih mest na sve-

tu. Cape Town (afrikansko Kaapstad) ni samo najlepše južnoafriško mesto, ampak tudi eno najlepših in najbolj edinstvenih mest na svetu. K temu prispevajo tako njegove naravne kot družbene značilnosti.

Mesto ima samosvojo geografsko lego na skrajnem jugozahodu afriške celine, v neposredni bližini Rta dobrega upanja, ki je že portugalskim pomorščakom pomenil nekakšno prelomno točko na dolgi poti proti Indiji. Cape Town je tudi kasneje ostal pomembna prehodna postaja za plovbo med Evropo, Azijo in Avstralijo. Na karti sveta se nam pokaže kot ena od geografsko najbolj osamljenih svetovnih prestolnic in centrov moči. V njegovi bližini se srečujeta dva pomembna morska tokova. To sta Benguelski tok, ki prinaša hladno morsko vodo z območja Antarktike, ter topli Agulhaški tok, ki teče vzdolž jugovzhodne afriške obale, zavije okoli najjužnejše točke Afrike (rt Agulhas), in prinaša toplo morsko vodo na območje Cape Towna. Lega na stičišču dveh tako različnih morskih tokov seveda pomembno vpliva na mestno podnebje, ki ima sicer izrazite sredozemske poteze. Mnogi imajo Rt dobrega upanja zmotno za najjužnejšo točko Afrike. V resnici je ta točka rt Agulhas, ki bi po logiki moral biti tudi meja med Atlantskim in Indijskim oceanom, vendar se k Indijskemu oceanu prišteva morje vse do Rta dobrega upanja (2, 3, 5).

Geografska lega Cape Towna pa ni edinstvena le na makro, ampak tudi na mikro ravni. Vse posebnosti mestne lege lahko dojamemo šele ob pogledu na podrobnejši zemljevid. Pri tem karta iz običajnega atlasa ali avtokarta Južne Afrike ne zadostujeta. Cape Town ima namreč zelo nenavadno lego med dvema oceanoma, na nekakšnem stičišču Kapskega polotoka (Cape Peninsula) z južnoafriško celino. V smeri proti vzhodu, to je proti celini, za širitev mesta ni posebnih reliefnih ovir, nasprotno pa se v smeri proti zahodu dvigujejo gore Kapskega polotoka, med katerimi je najbolj znana Mizasta gora (Table Mountain oziroma Tafelberg, 1073 m). Zaradi nje ima mesto tako nenavadno obliko. Mestno središče, oziroma tisto, kar na razglednicah običajno občuduje-

Slika 1: Bivalna soseka (belskih) premožnih slojev. Vsaka hiša ima bazen (foto: Jurij Senegačnik).

mo kot Cape Town, je danes pravzaprav le še svojevrsten zahodni odrastek velemesta, ujet v nekakšno kotlino med Mizasto goro na jugu in atlantsko obalo Mizastega zaliva (Table Bay) na severu. Podrobnejši zemljevid nam razkrije, da se Mizasta gora zajeda globoko v mesto, prav tako pa se posamezni mestni deli (na primer Sea Point) raztezajo ob obalah Kapskega polotoka tudi povsem ločeno od preostalega mesta. Tudi človek s prirojenim čutom za orientacijo se zato na začetku v Cape Townu počuti kar malce izgubljenega. Čeprav nad seboj stalno gleda Mizasto goro, si točnega položaja med obema oceanoma nekako ne more dobro predstavljati. Celo razgled z vrha te gore nas lahko prej zmede kot pa razbistri orientacijo v prostoru. Zato si je nujno potrebno pomagati z zemljevidom. Vse to nekoliko spominja na orientacijo v blodnjaku različnih fjordov na Norveškem. Spektakularno obmorsko lego Cape Towna postavljajo ob bok veličastnim obalnim velemestom, kot so San Francisco, Vancouver ali Sydney, vendar vsakomur od njih

manjka nekaj, kar ima le Cape Town. To je nenavadna Mizasta gora skoraj sredi mesta. Za geografa je takšna enkratna mestna lega posebnost, ki si jo lahko temeljito ogleda z uporabo žičnice na Mizasto goro, ali pa z najemom letala oziroma helikopterja. Redkokje na svetu se to tako izplača.

Mesto ima še dvoje značilnosti, ki jih druga svetovna velemesta ne premorejo. To so čudovite plaže za deskanje (za kopanje je voda vsaj v Atlantiku praviloma premrzla) in vinogradniško okolico.

Neponovljivost Cape Towna pa še zdaleč ni le naravnogeografska. Za nekatere sta še pomembnejši njegova družbena raznolikost in kontrastnost. Cape Town se nam vseskozi dozdeva nekako ujet v različne dvojnosti, ki so posledica njegove burne zgodovine. Mestna podoba je tako evropska kot neevropska, tako afriška kot neafriška. Na prehodu med steklenimi nebotičniki poslovnega središča ali ob obisku svetovljanskih restavracij in razkošnih trgovin Waterfronta (posebnega nakupovalnega središ-

ča na območju pristanišča) se počutimo kot sredi najbolj urejenih evropskih ali ameriških središč. Vsi problemi Južne Afrike, o katerih poročajo svetovni mediji, se nam sredi tega blišča zazdijo kot povsem neverjetno pretiravanje senzacij željnih novinarjev. Šele obisk barakarskih naselij v townshipih (oznaka za črnska bivalna naselja na obrobju južnoafriških mest) nas globoko pretrese in opomni na stvarnost, da smo na najrevnejši celini sveta. Cape Town je povsem izviren in nenavaden spoj »prvega« in »tretjega« sveta, spoj različnih ras in kultur, ki izvirajo s treh celin. Prav zato je nekaj posebnega tudi med južnoafriškimi mesti.

V njem še vedno prevladuje na nek način bolj sproščeno in svetovljansko vzdušje kot na primer v bolj resnem in v različne napetosti ujetem Johannesburgu. Seveda v tem tudi Cape Town ne more uiti južnoafriški stvarnosti. Preveč nerazrešenih stvari se je nakopičilo v času apartheida, nekaj pa tudi po njegovi odpravi, da bi lahko zdaj vse skupaj potekalo brez pretresov. Ena od najbolj opaznih posledic je zagotov porast kriminala, ki ga takoj zaslutimo že

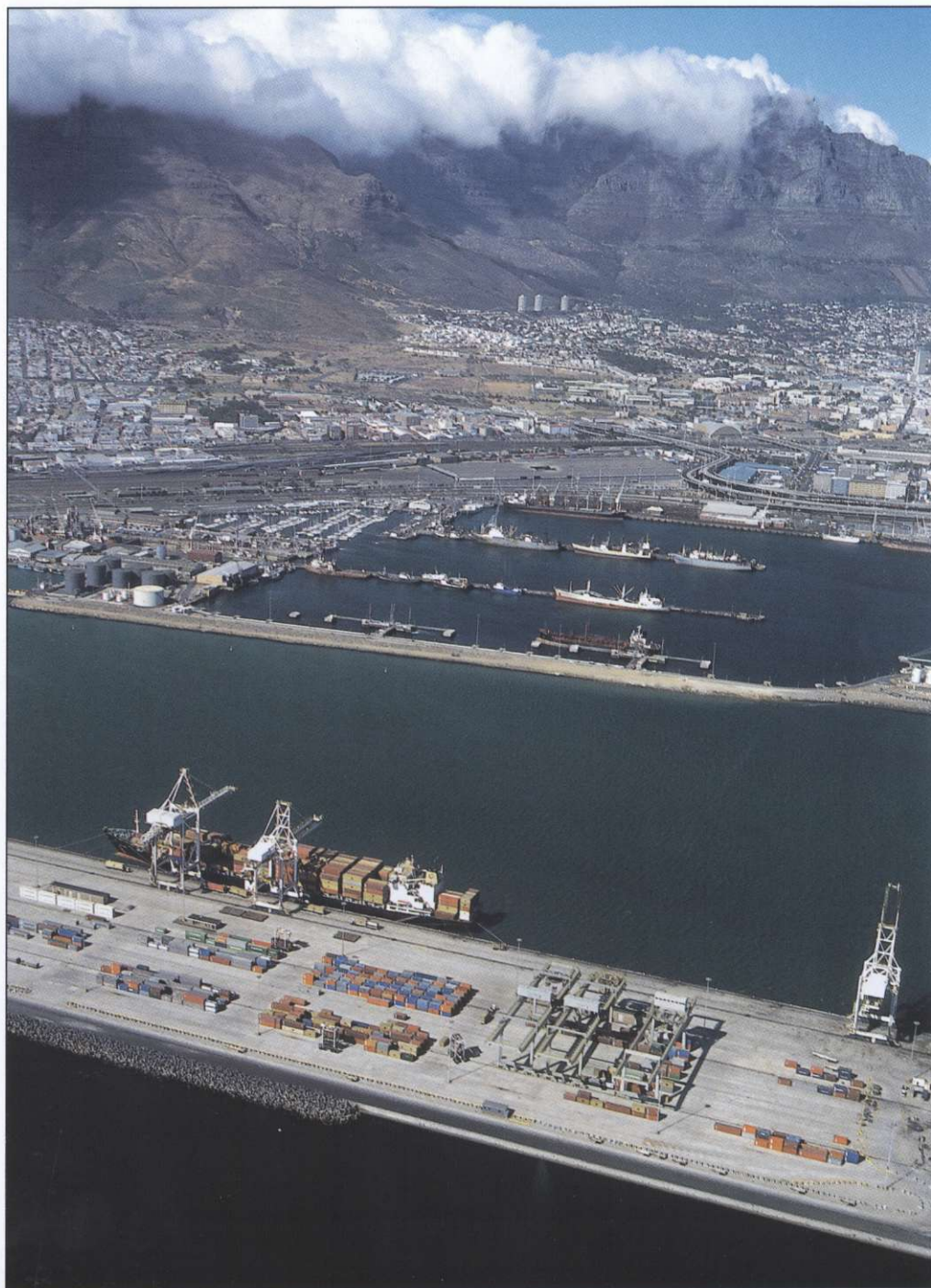
zaradi neverjetne količine raznovrstnih bodečih žic in alarmnih naprav, ki obdajajo tako rekoč vse, kar je količkaj vredno. Čeprav so svetovni časopisi v času apartheida vedno kot središče napetosti med črnsko večino in belsko manjšino navajali Johannesburg, se zdijo socialne razlike in neverjetni kontrasti med velikim bogastvom (belcev) in hudo revščino (črncev) prav v Cape Townu še bistveno večji. Ob primerjavi luksuznih belskih vil v samem mestu in okolici ter barakarskih townshipov, v katerih životarijo stotisoči črncev, se človeku morda prej kot kjerkoli drugje v Južni Afriki porodi občutek, da je apartheid odpravljen le formalno, dejansko pa v obliki velikih socialnih naspotij živi še naprej.

V resnici problematika ni tako preprosta. Bogastvo in revščina se namreč danes več ne delita glede na raso, ampak glede na sposobnosti (če že hočete grabežljivost) posameznika. Ker je pritisk na nova delovna mesta zelo velik, si številni mladi beli Južnoafričani svojo prihodnost rajši iščejo v Avstraliji, Evropi ali Ameriki, pri čemer imajo boljše izhodiščne mož-

Slika 2: Barakarska naselja v jugovzhodnih predmestjih Cape Towna se vlečejo kilometre daleč in so ostro nasprotje blišču mestnega središča in nekaterih drugih delov mesta (foto: Jurij Senegačnik).

Slika 3: Pogled na pristanišče (spredaj) in mestno središče (zadaj) iz zraka (foto: Jurij Senegačnik).

nosti kot njihovi črnski vrstniki. Po drugi strani je potrebno vedeti, da je razraščanje velikanskih črnskih barakarskih naselij v predmestjih tudi del običajnih migracijskih tokov med podeželjem in mestom, ki jih pozna ves svet, zato niso več neposredna posledica apartheida. Trpek priokus ob takšnih izjemnih kontrastih pa vseeno ostane (3, 5).

Nenavadna zmes prebivalstva kot odraz svojske zgodovine. Leta 1991 so v mestu Cape Town uradno zabeležili 854.616 prebivalcev, na njegovem metropolitanskem območju pa 2,350.157 prebivalcev. Cape Town naj bi bil edino južnoafriško mesto, kjer črnici niso v večini. Ocenjujejo, da je bilo sredi 90. let v mestu 48 % mešancev (angleško *coloured*, afrikansko *kleurlinge*), 27 % črncev, 23 % belcev in 2 % Azijcev. Zaradi množičnega priseljevanja s črnkega podeželja zdajšnji natančni podatki o številu mestnega prebivalstva niso znani.

V verskem pogledu so pripadniki vseh ras povečini protestanti, čeprav je med mešanci v zadnjih letih nekoliko v porastu islam. Približno polovici mešancev in belcev je prvi jezik afrikanščina, četrtini angleščina, ostali pa so enako večji obeh jezikov. Večina črncev kot svoj prvi jezik uporablja jezik ljudstva Kosa.

Takšna rasna mešanica je odraz svojske zgodovine. V času prihoda portugalskih pomorščakov so na območju Cape Towna živeli polnomadski Kojkoni (bursko Hotentoti), ki so se preživljali z živinorejo, lovom in nabiralništvom. Bantujskih črncev na tem območju tedaj še ni bilo. Leta 1487 je Portugalec Bartholomeo Diaz obplul Rt dobrega upanja, leta 1503 pa se je njegov rojak Antonio de Saldanha prvi povzpel na Mizasto goro. Kljub temu Portugalci niso imeli namenov, da bi se tu naselili za stalno. Proti koncu 16. stoletja so se sem začeli ozirati Angleži in Nizozemci. Šele Nizozemska vzhodnoindijska družba je dala na območju današnjega mesta postaviti stalno bazo za oskrbo ladij z vodo, mesom, sadjem in zelenjavo. To je zaupala Nizozemcu Janu van Riebeecku, ki je leta 1652 začel z gradnjo utrdbe in pridelovanjem zelenjave. Pri tem je tedanjih 120 evropskih priseljencev s simbolično pregrado ločil od

kojkonskih domorodcev. Za nameček so zaradi pomanjkanja delovne sile začeli kmalu uvažati sužnje, najprej iz zahodne Afrike, pozneje pa z Madagaskarja, Indije, Šrilanke, Malajskega polotoka in Indonezije.

Nizozemska vzhodnoindijska družba je nekaterim priseljencem začela dovoljevati lastne kmetije. Poimenovali so jih Buri, kar pomeni kmetje. Ti so kmalu začeli s svojimi pohodi v notranjost celine, kjer so se spopadali s Kojkoni. Kojkonsko prebivalstvo je bilo zaradi burske premoči v orožju in (od belcev) razširjenih boleznih kmalu zdesetkano.

Na območju Cape Towna je dolgo primanjkovalo žensk. Zato je prišlo do mešanja med belci in »uvoženimi« sužnjami, kot tudi do mešanja med preživeli Kojkoni in ostalimi. Rezultat vsega tega je bil nastanek posebne rasne mešanice, tako imenovanega kapskega mešanega prebivalstva, ki še vedno sestavlja večino prebivalstva. Ti rasni mešanci so bili veliko bolj v stiku z evropsko kulturo kot črnsko prebivalstvo v drugih delih Južne Afrike, zato v času apartheida niso bili v tako diskriminiranem položaju kot črnici.

Posebno manjšo skupino prebivalstva še danes tvorijo Kapski muslimani. Prve med njimi so pripeljali kot sužnje, naslednji pa so prišli kot politični zaporniki ali pribežniki iz Nizozemske Vzhodne Indije. Čeprav so bili iz različnih kolonij, so se sporazumevali v malajščini, ki je bila tedaj pomemben trgovski jezik. Zato so jih belci poimenovali kar Kapski Malajci. So muslimanske vere. Razvili so se v neverjetno trdoživo in homogeno skupnost, ki je preživela stoletja.

Kapsko kolonijo je konec 18. stoletja začasno zasedla Velika Britanija, leta 1814 pa jo je Nizozemska tudi uradno prepustila tej državi. Pod britansko oblastjo je ostala vse do končne osamosvojitve v 19. stoletju.

Večino 20. stoletja v Cape Townu ni bilo takšnih rasnih napetosti kot drugod v Južni Afriki. Kapsko mešano prebivalstvo je večino časa lahko vsaj delno sodelovalo tudi pri upravljanju mesta in v političnem življenju. To se je nadaljevalo tudi v začetnem obdobju apartheida, ki so ga vzpostavili leta 1948. Kmalu pa je režim

tudi tu pokazal zobe. V zahodnem delu Kapske province se črnici uradno niso smeli naselevati, zato so njihova barakarska naselja rasla na vzhodnih obrobjih Cape Towna. Oblast jih je z buldožerji rušila, vendar so prav kmalu zrastle nova. Enega največjih nesmislov je režim pokazal z rušenjem posebnega mestnega okrožja nedaleč od mestnega središča. Imenovalo se je Okrožje šest. V njem je v kozmopolitskem vzdušju živelo večinoma mešano prebivalstvo, ki pa je s svojo vitalnostjo postalo trn v peti režima. Zato so okrožje leta 1966 razglasili za belsko, ga zravnali z buldožerji, okrog 50.000 njegovih prebivalcev pa razselili po okoliških townshipih (3, 4, 5).

Kljub temu, da Cape Town ni bil nikoli izrazito črnsko mesto, je odigral pomembno vlogo v boju proti apartheidu. Septembra 1989 so v njem organizirali miren protesten shod s 40.000 udeleženci, ki je pripomogel k ustvarjanju ugodnejše klime za podobne akcije v drugih delih države. Vse to je leta 1994 pripeljalo do prvih demokratičnih volitev in konč-

ne odprave apartheida, ne pa tudi do odprave neizmernih socialnih razlik med različnimi deli mesta. Zanje ni videti, da bi jih bilo mogoče odpraviti v kratkem času.

Mizasta gora in Rt dobrega upanja.

Mizasta gora je nekakšen mestni simbol, ki ga poznajo po celem svetu. Ob jasnih dneh se jo z morja vidi tudi od 200 km daleč. Številnim pomorščakom je v preteklosti služila kot pomembna orientacijska točka. Gora ni pomembna le zaradi prepoznavne oblike in lege tako rekoč sredi mesta, ampak tudi zaradi izjemno raznolikega rastlinstva. Kar 1400 različnih vrst uspeva na njej, mnoge med njimi so endemične (1).

Mizasta gora pomembno vpliva na mestno podnebje. Zaradi tisočmeterske višinske razlike so lahko temperature na njej nepričakovano nizke. Kadar z Indijskega oceana zapiha močan jugovzhodni veter, kar se dogaja predvsem poleti, dobi gora značilno belo »kapo«. Ta veter se potem kot nekakšna burja v sunkih spušča proti mestnemu središču in čisti tamkajšnji onesna-

Slika 4: Znameniti Rt dobrega upanja (v ozadju slike) je v resnici le dokaj neizrazit stranski odrastek Kapskega polotoka. V ospredju vidimo značilno »sredozemsko« rastlinstvo (foto: Jurij Senegačnik).

Slika 5: Izredno slikoviti Cape Point je v primerjavi z neizrazitim Rtom dobrega upanja v bistvu »pravi« zaključek Kapskega polotoka, ki v obliki velikanskega skalnega rezila počasi potone pod stik Atlantskega in Indijskega oceana (foto: Jurij Senegačnik).

žen zrak. Zaradi njegovih »zdravilnih« učinkov ga imenujejo kar »kapski doktor« (5).

Mizasta gora je najvišja v verigi vrhov na Kapskem polotoku, ki so večinoma vključeni v obsežen narodni park, na skrajnem jugu polotoka, približno 80 km južno od Cape Towna, pa je Naravni rezervat Rt dobrega upanja (Cape of Good Hope Nature Reserve). V njegovem jugovzhodnem delu postaja polotok čedalje ožji. Še pred koncem iz njega proti jugu »štrli« neizrazit stranski odrastek. Ima strme klike, pod katerimi živijo kolonije južnoafriških pingvinov. Če ne bi napisi opozarjali, da je ta slabo izrazit odrastek v resnici znameniti Rt dobrega upanja, ga zagotovo ne bi iskali tu, ampak nekaj kilometrov naprej, na dejanskem koncu Kapskega polotoka. Tam je v obliki velikanskega skalnega rezila, ki se polagoma potaplja pod morje, precej bolj veličasten rt z imenom Cape Point. Turisti so nad neizrazitostjo Rta dobrega upanja pogosto malce razočarani, vendar jih takoj za tem navduši res

enkratni Cape Point, ki leži le streljaj vstran. Zaradi bližine se da v enournem sprehodu povzpeti na oba rta in obenem občudovati edinstveno rastlinstvo, ki nas zelo spominja na tisto iz evropskega Sredozemlja.

1. Brett, M., Mountain, A. 1997: *Touring Atlas of Southern Africa*. Struik Publishers (Pty) Ltd. Cape Town.
2. *Cape of Good Hope*. Encyclopaedia Britannica, Inc. 1999–2000. Medmrežje: <http://www.britannica.com>. 20. 2. 2001.
3. *Cape Town*. Encyclopaedia Britannica, Inc. 1999–2000. Medmrežje: <http://www.britannica.com>. 20. 2. 2001.
4. *Cape Town*. Microsoft Encarta Online Encyclopedia 2000. Medmrežje: <http://encarta.msn.com>. 20. 2. 2001.
5. Murray, J., Williams, J., Everist, R. 1998: *South Africa, Lesotho & Swaziland*. Lonely Planet.

RECENTNI POBOČNI PROCESI V ZGORNJEM POSOČJU

Blaž Komac in Matija Zorn

UDK: 911.2:551.435.6(497.4-16), COBISS: 1.04

IZVLEČEK

Recentni pobočni procesi v Zgornjem Posočju

Zgornje Posočje je zaradi pobočnih procesov eden izmed najbolj naravno ogroženih delov Slovenije, kar se zlasti kaže v pogostosti in intenzivnosti podorov, plazov in tokov. V prispevku so predstavljene osnovne značilnosti in posledice skalnih podorov, ki so nastali po potresu 12. 4. 1998, in drobirskega toka v Logu pod Mangartom novembra 2000, ki se je sprzil zaradi dolgotrajnih in obilnih padavin.

KLJUČNE BESEDE

geomorfologija, pobočni procesi, podori, drobirski tok, Posočje, Log pod Mangartom

ABSTRACT

Recent slope processes in the Upper Soča valley

The Upper Soča valley is one of the most threatened parts of Slovenia regarding rock-falls, slides and flows. In this article some main characteristics and consequences of rock-falls triggered by the earthquake of 12th April 1998 are presented as well as those of the debris flow in Log pod Mangartom, November 2000, triggered by intensive precipitation.

KEY WORDS

geomorphology, slope processes, rock-falls, debris flow, Soča valley, Log pod Mangartom

AVTORJA

Blaž Komac

Naziv: univerzitetni diplomirani geograf, mladi raziskovalec

Naslov: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Gosposka ulica 13, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 (0)1 470 63 57

E-pošta: blaz.komac@zrc-sazu.si

Matija Zorn

Naziv: univerzitetni diplomirani geograf in profesor zgodovine, mladi raziskovalec

Naslov: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Gosposka ulica 13, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 (0)1 470 63 48

E-pošta: matija.zorn@zrc-sazu.si

V Zgornjem Posočju (t. j. v dolini Soče nad Mostom na Soči oziroma Tolminom vse do povirnih dolin na Bovškem (11)) je bilo zadnja leta zelo razgibano naravno dogajanje. Leta 1998 je bilo deležno močnejšega potresa (12. 4. 1998) in posledično večjega števila pobočnih procesov, leta 2000 pa so obilne in dolgotrajne padavine botrovale dogodkom v Logu pod Mangartom (15.–17. 11. 2000) in okolici.

Namen tega članka je predstaviti pobočne procese, ki so nastali ob t. i. velikonočnem potresu leta 1998 in obuditi spomin na novembrske dogodke leta 2000 v dolinah Mangartskega potoka, Predelice in Koritnice. Namen avtorjev je tudi ponovna obuditev zanimanja geografov za pobočne procese, saj so npr. podori in plazovi, nastali ob potresu 1998, v geografski literaturi ostali praktično neobdelani. Upamo lahko, da s pobočnimi procesi, ki so nastali novembra 2000, ne bo tako.

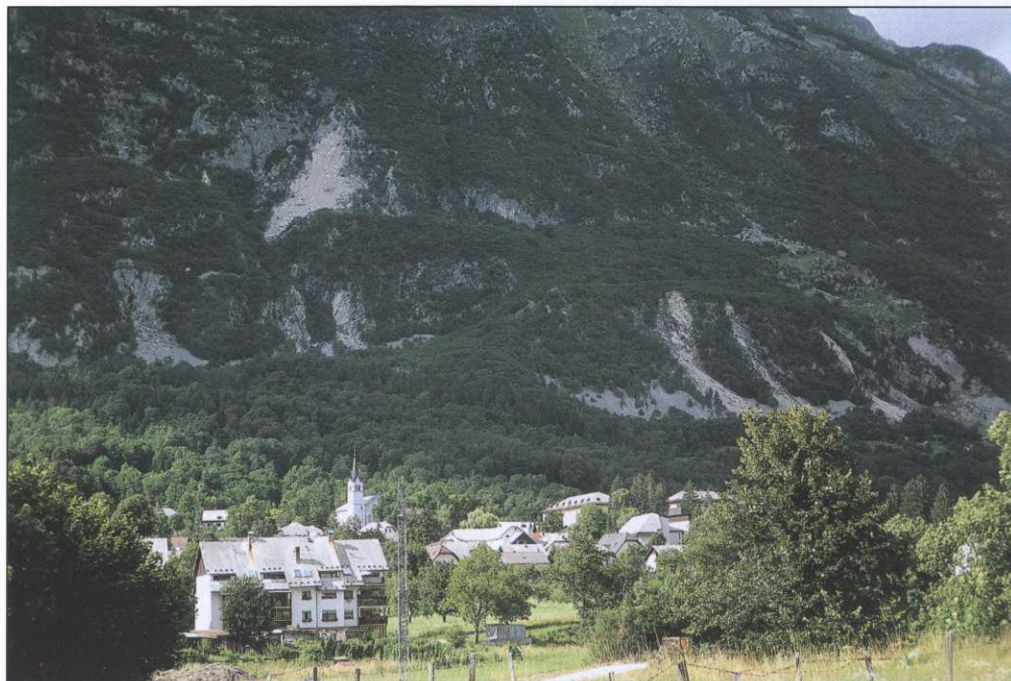
Ob potresu v Zgornjem Posočju 12. 4. 1998 z magnitudo 5,8 in intenziteto VII.–VIII. stopnje po EMS potresni lestvici (19) je poleg škode na stanovanjskih in infrastrukturnih objektih nastalo še veliko poškodb v naravnem okolju. Priča smo bili okrog 100 večjim ali manjšim podorom (1), pa tudi drugim spremembam v naravi (npr. plazovom, kamnitim tokovom, razpokam v tleh, zdrsu obale Bohinjskega jezera ...). Pobočni procesi so na območjih svojega delovanja uničili tudi prst in vegetacijo.

Zgornje Posočje spada na podlagi potresne ogroženosti, lastnosti kamnin in morfologije terena (18) med podorno najbolj ogrožena območja v Sloveniji.

1) Potresna ogroženost: Na podlagi seizmične karte Slovenije za povratno dobo 500 let lahko v večjem (predvsem zahodnem) delu Zgornjega Posočja pričakujemo intenzitete potresov do IX. stopnje po MSK lestvici (stopnje MSK so primerljive s stopnjami EMS lestvice) (19). Tako spadajo deli Zgornjega Posočja med najbolj potresno ogrožena območja Slovenije.

2) Lastnosti kamnin: Podori lahko po definiciji nastajajo izključno v trdih kamninah, v nasprotju s plazovi, ki nastajajo v preperini in slabo sprijetih sedimentih. Trdnih kamnin je v Julijskih Alpah v izobilju, saj jih v pretežni meri

Slika 1: Klinasti zdrs s Šije v Lepeni (1. 7. 1998) (foto: Matija Zorn).

gradijo apnenci in dolomiti triasne in jurske starosti. Ti so nad gozdno mejo brez preperinskega pokrova, pod njo pa je preperina tem redkejša čim strmejše je pobočje. Nad gozdno mejo in v stenah pod njo so podori tudi najbolj pogosti.

Na položnejših območjih v visokogorskem svetu je odloženih več slabo sprijetih sedimentov in preperina je debelejša. V teh predelih lahko v visokogorju pričakujemo tudi plazove, dostikrat v povezavi z mehkejšimi kamninami (laporovci, glinavci, meljevci), kot je bilo v primeru plazu Stovžje, ki bo opisan v nadaljevanju.

3) Morfologija terena: Prav tako kot drugod v našem alpskem svetu so tudi v Zgornjem Posočju pobočja strma, vendar so v nasprotju z drugimi območji tu izredno strma tudi v srednjih in nižjih legah, ne le v višjih nadmorskih višinah (13). Nadmorske višine v Soški dolini so dosti manjše od tistih na severni ali vzhodni strani Julijskih Alp. Tako je nadmorska višina v Bovški kotlini ob izlivu Koritnice in Slatenika v Sočo le okrog 370 m, nadmorska višina gladine Bohinjskega jezera pa znaša 535 m.

Razlike v nadmorskih višinah med severno in južno stranjo Julijskih Alp so še večje, saj je nadmorska višina Tolmina na njihovem južnem robu 200 m, nadmorska višina Kranjske Gore na severnem robu znaša 809 m, nadmorska višina gladine Blejskega jezera na vzhodnem robu Julijskih Alp pa 475 m. Ti podatki kažejo, da je imela (in še ima) Soča s svojimi pritoki večjo erozijsko moč od obeh Sav s pritoki in je zaradi tega vrezala svojo strugo hitreje in s tem tudi globlje. To je nedvomno posledica bližine Jadranskega morja, v katerega odteka jo vodotoki iz Posočja. Jadransko morje predstavlja za Sočo erozijsko bazo, ki je zelo blizu, nasprotno pa imata obe Savi s pritoki erozijsko bazo bolj oddaljeno in jo v absolutnem smislu predstavlja Črno morje, v relativnem pa Panonska nižina (13).

Na veliko podorno ogroženost Zgornjega Posočja vpliva še skladnost pobočij (plastí so vzporedne s pobočjem), ki je na tem območju kar pogosta (robovi Bovške kotline: Polovnik, Javoršček, južna do jugovzhodna pobočja

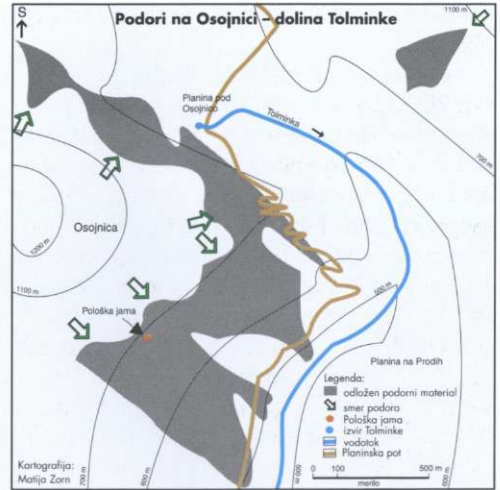
med Svinjakom in Trentskim Pelcem, kot tudi pobočja severno nad Bavšico).

K večji podorni ogroženosti so svoje prispevali še pleistocenski ledeniki, ki so dodatno poglobili doline in s tem ustvarili strmejša pobočja.

Žarišče potresa je bilo po vsej verjetnosti ob prelomu, ki poteka v dinarski smeri od Rombona, severozahodno od Bovca, med Krnom in Bogatinom in naprej čez Tolminske Ravnne proti Cerkljanskemu. Nekateri avtorji ta prelom imenujejo po Kneških Ravnah Ravnikarski prelom (1). Na to smer kažejo tudi poškodbe objektov in poškodbe v naravi, ki so največje v smeri severozahod–jugovzhod. Pas največjih poškodb na objektih se vleče od Bovca, Kala-Koritnice, doline Lepene, Magozda, Drežniških Ravn, Jezerc do vasi Krn. Pas z največjimi poškodbami v naravi pa poteka od Bovca (manjši podo-

Slika 2: Manjši podori nad Bovcem na pobočju Rombona (1. 7. 1998) (foto: Matija Zorn).

Slika 3: Podori na Osojnici (20).

ri) po jugozahodnih grebenih nad dolino Lepene, prek Krnskega pogorja (jugozahodni greben Krna in Krnčice) do izvira Tolminke in planine Polog nad Tolminom (19).

Ob potresu je bilo premaknjenega nekaj milijonov m^3 materiala. Največ materiala se je sprožilo v jugozahodni steni Krna in na Osojnici nad dolino Tolminke. V obeh primerih se je sprožilo prek milijon m^3 materiala. V prvem primeru gre za sedem večjih podorov, poleg teh pa je še več deset odlomov manjših dimenzij. Podorni material je pod jugozahodno krnsko steno zasul območje veliko okrog 15 ha. V drugem primeru pa so podori na Osojnici razklali goro na treh delih in zasuli območje veliko več kot 30 ha.

Naravni pojavi, ki so spremljali potres, niso imeli večjega neposrednega vpliva na ljudi, saj so večinoma nastali na neposeljenih in težko dostopnih območjih. Povzročili pa so nekaj škode na planinah (na planini Polog so uničili sirarno) (17) in planinskih poteh (npr. na zavarovani plezalni poti na Krn in na poti proti izviru Tolminke).

V nasprotju s potresom 1998 je novembrska ujma 2000 prizadela veliko manjše območje, vendar je vzela življenja sedmih ljudi v Logu pod Mangartom. Medtem ko podori delujejo bolj točkovno, je drobirski tok pokrajino bolj

linearno preoblikoval. Tudi pojav sam je trajal dlje.

V Zgornjem Posočju je oktobra in novembra 2000 padla izjemno velika količina padavin, kar je bilo posledica zadrževanja območja nizkega zračnega pritiska nad zahodno in srednjo Evropo in nastanka sekundarnega Genovskega ciklona. Novembra je bila povprečna oblačnost v Julijskih Alpah kar 8,1 desetina, v Logu pod Mangartom pa so namerili nekaj več kot 1200 mm padavin. Skupna količina oktobrskih in novembrskih padavin je presegla 1700 mm (4), kar je več, kot jih povprečno v enem letu pade v Ljubljani. Za to obdobje so bile značilne nadpovprečne temperature, snežna meja se je povzpela na 2500 m.

Obilne padavine in povečani pretoki voda so razmočili prst in preperino ter povzročili zadrževanje vode in dvig podtalnice na pobočjih. Na Stovžju so 100–200 m debele julsko-tuvalske (zgornjetriasne), tako imenovane rabeljske (tamarske) plasti iz apnenca, lapornatega apnenca, laporovca in higoskopičnega skrilavega gli-

navca, ki ob izpostavljenosti vodi razpada v glino. Glino sestavljajo minerali glin, ki zaradi svoje specifične kemične zgradbe vpijajo vodo in ob tem nabrekajo, na površju pa se posledično pojavijo razpoke. Gozd zgolj s svojo težo ni mogel vplivati na plazenje. Na Stovžju je bilo odnesenih 20 ha listavcev, ki dajo skupaj 3700 m³ lesne zaloge in so ob specifični gostoti lesa 700 kg/m³ tehtali okrog 3000 ton. Izračun pokaže, da masa odnesenega lesa predstavlja komaj 1 milijonino mase celotne odnesene gmote, zato domnevamo, da bi le masa gozda na nestabilnem pobočju težko odločilno vplivala na plazenje.

Rabeljske plasti so iz Tamarja, Planice ter dolin Jezernice in Koritnice že znane po pogostih pojavih plazenja (6). Kot zatrjujejo zgodovinski viri in so nedavno tega pokazala tudi vrtenja, se je to že večkrat zgodilo tudi v dolini Mangartskega potoka. Časopis Edinost poroča o drobirskem toku v dolini Koritnice pred sto desetimi leti (26. 8. 1891). Takrat je »debel pesek« zasul mlin in žago, ki sta stala pri sotočju

Slika 4: Podori v jugozahodni steni Krna (13. 7. 2000) (foto: Matija Zorn).

Slika 5: Stovžje pred novembrom 2000 (17. 10. 1999) (foto: Maja Topole).

Slika 6: Log pod Mangartom oktobra 1999 (foto: Blaž Komac).

Slika 7: Log pod Mangartom po drobirskem toku (19. 11. 2000) (foto: Blaž Komac).

Predelice in Koritnice, ujma je odnesla vrt in »podsula« pol hleva, na drugi strani reke pa celo hišo.

V ljudskem izročilu se je ohranila tudi pripovedka (2) o naravni ujmi, ki je prizadela sosednjo dolino Jezernice (Rio del Lago). Nek pobočni proces naj bi uničil vas in povzročil zajezitev Jezernice, nastalo naj bi Rabeljsko jezero (Lago del Predil). Pripovedki, ki jo je upesnil Simon Gregorčič (7), ni mogoče v celoti verjeti, saj je Rabeljsko jezero ledeniškega nastanka.

Dogodek, do kakršnega je prišlo 15. novembra 2000, torej v dolini Koritnice ni bil neznan. Takrat se je na Stovžju utrgal plaz, med plazenjem se je gmota utekočinila in kot drobirski tok stekla po dolini Mangartskega potoka vse do sotočja s Predelico. Na videz suha gmota iz kamnin rabeljskih plasti, dolomitnega grušča in skal ter morenskega materiala se je nato vse do 17. novembra napajala z vodo padavin, številnih potokov s pobočij in Mangartskega potoka, ki je dajal nekaj kubičnih metrov vode na sekundo.

V 36 urah se je gmota napila vode in se ob zapolnjenosti tretjine prostornine z vodo utekočinila. Zaradi sunka, ki ga je morda povzročil nov plaz s Stovžja, vsekakor pa to ni bil potres, je material stekel v dolino kot drobirski tok. Tokrat je tok z veliko hitrostjo (40 km/h) dosegel dolino Koritnice in naselje Log pod Mangartom.

Drobirski tok se obnaša kot močno viskozna tekočina, zato je rušilno čelo s prevlado viskozne glinaste komponente, drobirja in večjih kamninskih blokov iz dolomita in laporovca sledilo morfologiji dolinskega dna. Pretežno blatni, gruščnati in organski material v zadnjem delu toka pa se je na območjih z manjšim naklonom razprostrl v obliki vršaja. Dolinsko dno je bilo nekaj metrov na debelo zasuto s sedimentom drobirskega toka, izjemno veliko materiala pa je z visokimi vodami odpotovalo v obliki suspendiranega gradiva (16). Transport materiala po dolini Koritnice je trajal nekaj ur.

V času po splazitvi so morali ob visokih vodah iz strug odvažati material, uredili so brežine in ustvarili umetne terase, da jih voda ob poplavih ne more več premeščati in bistveno preoblikovati. Še vedno obstaja nevarnost

Slika 8: Pogled na Stovžje z Jerebice (2126 m) (25. 8. 2001) (foto: Matija Zorn).

Preglednica 1: Prebivalstvo v dolini Koritnice (Pustina, Log pod Mangartom, Strmec, Predel) novembra 2000 in novembra 2001 (10).

	Število prebivalcev		Povprečna starost članov gospodinjstev (2000)
	November 2000	November 2001	
Število prebivalcev	151	142	46
Enočlanska gospodinjstva	23	20	68
Dvočlanska gospodinjstva	17	13	64
Tričlanska gospodinjstva	10	10	40
Štiričlanska gospodinjstva	11	11	30
Petčlanska gospodinjstva	4	4	29

ponovnega zasutja ustvarjene struge. Treba je poudariti, da so se ob drobirskem toku sprostile izjemno velike količine materiala. Če bi hoteli odpeljati samo tisti material, ki se je ustavil v dolini Koritnice, bi ga moralo vsak dan odvažati več kot sto tovornjakov, da bi ga odpeljali v enem letu (50.000 tovornjakov po 12 kubi-kov). Zato niso realna pričakovanja, da bi z odvozom materiala ustvarili stanje, enako prejšnjemu. Pojavi se tudi vprašanje, kje ustvariti deponijo, saj je dolina Koritnice do Kluž sestavni del Triglavskega narodnega parka.

Že na začetku leta so postavili montažna mostova, poleti 2001 pa ločili varna območja v naselju od manj varnih. Na tej podlagi je potekal izbor parcel za stanovanjske novogradnje, ki jih bodo večinoma zgradili pri kulturnem domu v Gorenjem Logu.

Prizadeto prebivalstvo v dolini Koritnice bo še nekaj časa čutilo posledice novembrske ujme, saj bo sanacija potekala še nekaj let in bo dodatno finančno obremenila prebivalce vasi, ki pred štirimi leti v potresu ni bila močno prizadeta.

Slika 9: Od drobirskega toka poškodovane hiše v Gorenjem Logu (30. 11. 2000) (foto: Matija Zorn).

Pred ujmo je v dolini Koritnice živel 151 prebivalcev, novembra 2001 pa še 142. V tem času se je število gospodinjstev zmanjšalo od 65 na 58. Starostna struktura je izrazito neugodna, saj je večina prebivalcev starejših od 50 let.

Rane, ki smo jih lahko opazovali v naravi, se bodo kmalu zacelile in le pozoren opazovalec bo opazil, da je sediment posledica recentnega geomorfnege procesa. Drobirski tokovi so sicer pomemben preoblikovalec reliefa v alpskem svetu (Švica, Avstrija) ter na aridnih (Kalifornija) in vulkanskih območjih (Japonska). Z geološkega in geomorfološkega stališča gre za pričakovan pojav, katerega pogostost pojavljanja je v tesni povezavi z geološko zgradbo, podnebnimi (vremenskimi) razmerami in morebitnim delovanjem človeka. Kot smo videli, je tudi pogostost pojavljanja relativno visoka in lahko v krajšem opazovalnem obdobju močno preseže pričakovanja, temelječa na verjetnostnem izračunu. Intenzivnega geomorfnege dogajanja, ki smo mu priča v zadnjih desetletjih, kljub vsemu ne moremo razlagati s povečano aktivnostjo procesov v tem času, saj je v dobi intenzivnih informacijskih povezav tudi nek obrobni geomorfni pojav lahko deležen večje pozornosti, kot bi je bil še pred nekaj desetletji.

1. Analiza učinkov potresa v Posočju dne 12. 4. 1998. Gradbeni inštitut ZRMK. Ljubljana.
2. Brenkova, K. 1980: Rabeljsko jezero. Babica pripoveduje. Ljubljana.
3. Buser, S. 1986: Osnovna geološka karta SFRJ 1 : 100.000. Tolmač lista Tolmin in Videm. Beograd.
4. Cegnar, T. 2000: Klimatske razmere jeseni 2000. Mesečni bilten MOP HMZ RS 7, 11.
5. Edinost, glasilo slovenskega političnega društva tržaške okolice (26. 8. 1891).
6. Jurkovšek, B. 1987: Osnovna geološka karta SFRJ 1 : 100.000. Tolmač lista Beljak in Ponteba. Beograd.
7. Gregorčič, S. 1947: Rabeljsko jezero. Zbrano delo. Ljubljana.
8. Komac, B. 2001: Ko se strese zemlja. Grif, 34.
9. Komac, B. 2001: Ko se strese zemlja. Grif, 35.
10. Komac, B. 2000/2001: Geografski vidiki nesreče. Ujma, 14–15.
11. Kunaver, J. 1995: Posočje. Enciklopedija Slovenije. Zv. 9. Ljubljana.
12. Majes, B. 2000/2001: Analiza plazov in možnosti njegove sanacije. Ujma, 14–15.
13. Melik, A. 1962: Bovec in Bovško. Regionalnogeografska študija. Geografski zbornik, 7.
14. Petkovšek, A. 2000/2001: Geološko geotehnične raziskave plazov. Ujma, 14–15.
15. Poročilo o uresničevanju Zakona o ukrepih za odpravo posledic plazov Stože v občini Bovec in plazov večjega obsega, nastalih na območju Republike Slovenije po 15. oktobru 2000. Poročevalec Državnega zbora RS, 66, 118 (31. 7. 2001).
16. Ulaga, F. 2000: Koncentracija suspendiranege materiala v vodotokih. Mesečni bilten MOP HMZ RS, 7, 11.
17. Vidrih, R. 1998: Potres v Posočju in močnejši potresi na Slovenskem v letu 1998. Proetus, 61, 3.
18. Vidrih, R., Ribičič, M. 1994: Vpliv potresov na nastanek plazov v Sloveniji. Prvo slovensko posvetovanje o zemeljskih plazovih (Idrija, 17.–18. 11. 1994) – Zbornik predavanj. Idrija.
19. Vidrih, R., Ribičič, M. 1998: Porušitve naravnega ravnotežja v hribinah ob potresu v Posočju 12. aprila 1998 in Evropska makroseizmična lestvica (EMS-98). Geologija, 41.
20. Zorn, M. 2001: Gorski relief kot posledica skalnih podorov. Diplomsko delo. Oddelek za geografijo FF. Ljubljana.

INDIJANSKO PREBIVALSTVO V ARGENTINI

Dejan Cigale

UDK: 911.3:314(82=87)
COBISS: 1.04

IZVLEČEK

Indijansko prebivalstvo v Argentini

Argentina je država z izrazito številčno prevlado belcev, kar je predvsem posledica njene zgodovine v času po prihodu Evropejcev. Kljub temu se je obdržalo dokaj številno indijansko prebivalstvo, ki je ohranilo tudi del svoje kulture. V zadnjem času se v večji meri pojavlja v javnosti s svojimi zahtevami, se organizira in si skuša tudi v praksi pridobiti pravice, ki so jim zakonsko deloma že zagotovljene.

KLJUČNE BESEDE

Argentina, indijansko prebivalstvo, jezikovne manjšine

ABSTRACT

Indian population in Argentina

Argentina is a country where the large majority of population is white. This is the consequence of its history after the arrival of the Europeans. Despite this rather numerous Indian population remained and it retained at least part of its culture. In the last years it is increasingly appearing in the public with its demands, is getting organized and trying to acquire the rights, which are, at least partially, already included in the legislation.

KEY WORDS

Argentina, Indian population, language minorities

AVTOR

Dejan Cigale

Naziv: mag., univerzitetni dipl. geograf in prof. zgodovine

Naslov: Inštitut za geografijo, Trg francoske revolucije 7, 1000 Ljubljana, Slovenija

Telefon: +386 (0)1 200 27 26

Faks: +386 (0)1 200 27 34

E-pošta: dejan.cigale@uni-lj.si

Skupaj z Urugvajem je Argentina južnoameriška država z največjim deležem belcev. Razlogi za to so razmeroma redka poselitve obsežnih ravninskih območij v času prihoda prvih Evropejcev, poznejše občutno nazadovanje števila prvotnih prebivalcev zaradi bolezni, ki so jih sem zanesli Evropejci, slabe življenjske razmere in tudi zelo intenzivno priseljevanje evropskega prebivalstva od srede 19. stol. naprej. Tako je mešano in še zlasti čisto indijansko prebivalstvo postalo izrazita manjšina. Kljub temu se je ohranilo in v nekaterih predelih države še vedno predstavlja pomemben delež prebivalstva. Ponekod njegov delež celo narašča, v precejšnji meri tudi zaradi priseljevanja iz Bolivije. Še v devetdesetih letih 20. stol. so na ozemlju Argentine govorili več kot 20 različnih indijanskih jezikov, vendar je mnoge uporabljalo le še nekaj posameznikov in so obsojeni na izginotje (4).

V času pred prihodom Špancev je bila na ozemlju zdajšnje Argentine poselitev najgostejša na severozahodu države, v Sierras Centrales in na območju Medrečja s sosednjimi obalnimi predeli, kjer so bivala stalno naseljena poljedelska ljudstva. Drugod (Patagonija, Chaco, Pampe) so prevladovala nomadska ljudstva (glej sliko 1).

Cprav so Španci l. 1516 prvič stopili na tla zdajšnje Argentine na obalah La Plate, so jo začeli poseljevati predvsem iz Peruja (v štiridesetih letih 16. stol.), medtem ko so na območje Cuya (provinca Mendoza, San Juan in San Luis) prišli z območja Čila. Za Špance je bil sprva zanimiv predvsem severozahod države, ker so tam žive la ljudstva, ki so se ukvarjala s kmetijstvom, in ker je bila na voljo številna delovna sila. V naslednjih desetletjih so se Španci na teh območjih dokončno ustalili in začeli ustanavljati mesta.

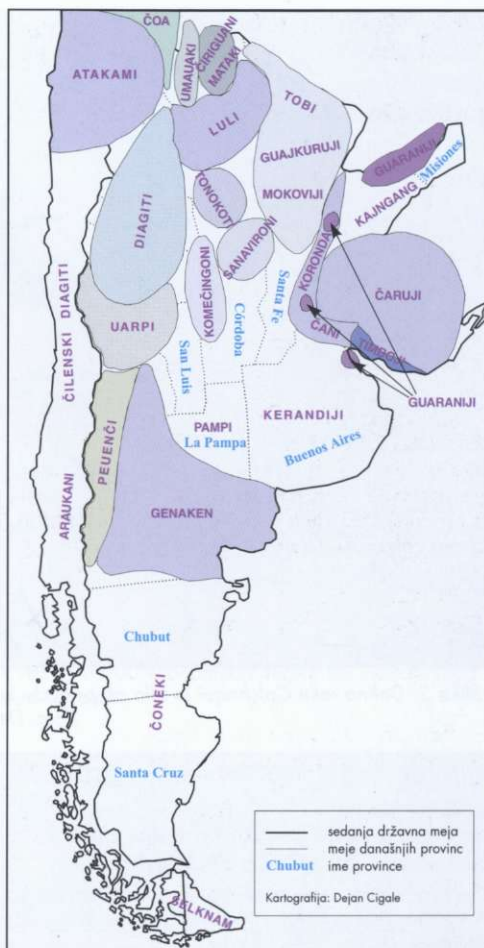
Prihod Špancev je za indijansko prebivalstvo pomenil precejšnjo spremembo. Španci so vpeljali sistem *encomiend*, ki je temeljil na dodeljeni indijanski delovni sili, do katere so imeli pravico španski prišleki. Po velikem zmanjšanju števila indijanskega prebivalstva so jih zamenjala veleposestva – latifundije.

Razvoj na območju Pamp je potekal bistveno drugače. Prva velika španska ekspedicijska

se je na obalah zdajšnje Argentine izkrcala l. 1536 pod vodstvom Pedra de Mendoze, ki je na območju današnjega Buenos Airesa ustanovil naselje. Ker je bilo izpostavljeno stalnim napadom Indijancev, je bilo kmalu opuščeno. Šele l. 1580 je na območju Buenos Airesa nastalo novo naselje, druga pa so bila ustanovljena še pozneje. Prihod Špancev je pomembno spremenil življenje pampskih Indijancev. S sabo so pripeljali konje, ki so Indijancem omogočili bistveno večjo mobilnost. Pomemben je bil tudi vpliv pobegle živine, ki se je prosto pasla po pampah in je privlačila Indijance kot vir hrane. Zaradi pritiska Špancev je prišlo tudi do selitev indijanskega prebivalstva. Tako so se z območja današnjega Čila Mapuči umikali proti jugu in vzhodu na zdajšnje argentinsko ozemlje. Ob tem so spremenili način življenja in se iz nekdanjih poljedelcev postopoma spremenili v nomadske lovce, na kar sta vplivala uvedba konja kot domače živali in prisotnost prosto se pasočje živine kot privlačnega plena (9).

Naseljenost belcev v zaledju Buenos Airesa se je ozemeljsko le počasi širila. Do prvih pomembnejših konfliktov med belci in Indijanci je na tem območju tako prišlo šele v sedemdesetih letih 17. stol. Južnih delov zdajšnje province Buenos Aires Evropejci dolgo niso poselili. Šele l. 1805 so se začeli naseljevati južno od reke Salado. Po osamosvojitvi izpod španske oblasti in razglasitvi neodvisnosti l. 1816 je prišlo do hitrejšega razvoja kmetijstva, zlasti živinoreje, zato so se z belci poseljena ozemlja začela hitreje širiti. To je privedlo do stalnih konfliktov z indijanskim prebivalstvom. Zaradi zaščite na novo poseljenih območij je argentinska vlada postavila linijo utrd in začela s politiko počasnega ekspanzionizma na pampaska območja, poseljena z Indijanci (9).

Na povpraševanje po zemljiščih je močno vplivalo priseljevanje Evropejcev, ki se je v večjem obsegu začelo konec tridesetih let 19. stol., intenzivneje pa šele po l. 1860. L. 1878 je postal vojni minister general Julio Argentino Roca. Prejšnjo politiko počasnega pomikanja linij utrd je opustil in l. 1879 začel s tako imenovano osvojitvijo puščave (*Conquista del Desierto* ali tudi *Campaña al Desierto*). Zanj je bil

Slika 1: Indijansko prebivalstvo v času konkviste (prirejeno po [5]).

značilen neusmiljen, v marsičem genociden boj proti nomadskim Indijancem. O tedanjih razmerah govori tudi podatek, da so tisti, ki so prinesli indijanska ušesa, dobili lepo plačilo (5). Tako so bile Pampe v nekaj letih pripravljene za naselitev belcev. Njihovo število je zaradi močnega priseljevanja hitro naraščalo in postopoma se je izoblikoval položaj, v katerem so Indijanci predstavljali le skromen delež celotnega prebivalstva, niso pa povsem izginili.

Natančno število indijanskega prebivalstva zaradi pomanjkanja ustreznih statističnih podatkov ni znano, saj je bilo vprašanje o domorodni

Slika 2: Dolina reke Calchaquí je bila ob prihodu Špancev domovanje istoimenskega indijanskega plemena (foto: Dejan Cigale).

pripadnosti prvič vključeno v popis šele l. 2001, njegovi rezultati pa še niso na voljo. Običajno se pojavljajo številke od nekaj deset tisoč do več kot 150.000, a gre le za ocene.

Precejšen del prebivalstva indijanskega porekla je že izgubil svoj jezik in prevzel španščino, kljub temu pa se še opredeljuje za pripadnike domorodnih skupnosti (npr. Atakami, Kalčakiji-Diagiti) in se tako tudi organizira. Kljub sistematičnemu uveljavljanju španščine je veliko indijanskega prebivalstva svoj jezik ohranilo do danes.

Med indijanskimi jeziki, ki so preživeli in jih še vedno uporablja pomemben del prebivalcev, lahko omenimo čiriguano (v provincah Jujuy in Salta ga govori okrog 15.000 oseb), mapudungun – jezik Mapučev (v provincah Neuquen, Río Negro, Chubut, Buenos Aires in La Pampa; 40.000 ali več), toba (provinci Formosa in Chaco; 15.000–20.000) in mokoví (Chaco, Santa Fe; 3.000–4.000) (4). Na prvem mestu pa je jezik kečua (ali kičua oz. runasimi), ki je danes najpogosteje uporabljan indi-

janski jezik. Za razširjenost se ima zahvaliti vrsti dejavnikov. Bil je jezik inkovske države – Tawantinsuya, ki so jo sestavljali štirje deli, od tod tudi njeno ime (*tawa* pomeni v jeziku kečua štiri, *suyu* ali *suyo* pokrajina). Država je na ozemlje zdajšnje Argentine segla v času vladarja Tupaka Inke Jupankija v 2. polovici 15. stol. Razširila se je daleč proti jugu, verjetno vse do območja Mendozae. Jezik se je na teh območjih zaradi raznovrstnih trgovskih stikov uveljavil že prej, druga faza njegove širitve pa je povezana z ekspanzijo inkovske države, saj so Inki na zasedenih ozemljih poskušali širiti kečuo, še posebej med pripadniki socialno višjih slojev. Poleg tega so k širjenju jezika prispevali mitmajji (*mitmakuna* oz. hispanizirano *mitmas* ali *mitimaes*), to je pripadniki prisilno preseljenih plemen, ki so prišli z območij, kjer so govorili jezik kečua. V tretji fazi so jezik kečua na račun drugih indijanskih jezikov širili Španci (2). Deloma je šlo za vplive njihovega indijanskega spremstva, saj so v odpravah konkvistadorjev praviloma šte-

Slika 3: Na širšem območju Buenos Airesa (na sliki) živi več 100.000 ekonomskih migrantov indijanskega porekla (foto: Dejan Cigale).

Slika 4: Quebrada de Humahuaca je dobila ime po indijanskem plemenu Omaguaki ali Umauki (foto: Dejan Cigale).

Slika 5: Razširjenost indijanskih jezikov v današnji Argentini [prirejeno po (4)].

vilčno prevladovali indijanski spremljevalci, drugi dejavnik njegovega širjenja pa je bila načrtna dejavnost misijonarjev in konkvistadorjev. Španci so potrebovali jezik, s katerim so se lahko sporazumevali z domačini in ki bi ga obvladali njihovi indijanski pomočniki. To je bilo še zlasti pomembno z vidika širjenja in prakticiranja katoliške vere, čeprav so v ta namen uvajali tudi španščino. Tako je bilo v različnih časovnih obdobjih sprejetih več zakonov in navodil, ki so od duhovnikov zahtevali znanje jezika kečua. Prisotna je bila tudi uporaba prijateljskih Indijancev kot katehetov (6). Jezik kečua so v času njegove največje razširjenosti

govorili na obsežnih območjih zdajšnje Argentine, zlasti na ozemlju provinc Jujuy, Salta, Tucumán, Santiago del Estero, Catamarca, La Rioja, San Luis in San Juan (2, 6).

Pozneje, predvsem od konca 17. stol. naprej, je španščina začela čedalje bolj izpodrivati indijanske jezike – tudi s pomočjo ustrezne zakonodaje, ki si je prizadevala uveljaviti španščino na račun drugih jezikov. Zelo pomemben dejavnik pri izginjanju indijanskih jezikov je bilo širjenje šolanja v španščini. V 19. stol se je tako dokaj naglo začelo zmanjševati območje, kjer so govorili jezik kečua in polagoma se je oblikovalo zdajšnje stanje, ko je jezik preživel le v Jujuyu, predvsem na območju pune, in v provinci Santiago del Estero. Poleg tega ga govorijo še številni ekonomski migranti, zlasti na območju Buenos Airesa; deloma izvirajo s severozahoda Argentine, deloma iz Bolivije. Praviloma gre za dvojezično prebivalstvo.

Zdaj govorijo v Argentini, če ne upoštevamo priseljencev iz Bolivije, dva dialekta. Najbolj razširjen je santiiaški kičua (*kichwa santiagueño*). Število prebivalcev, ki naj bi ga govorili, ocenjujejo na 130.000 do 150.000. Pri tem jih del (okrog 110.000) živi v provinci Santiago del Estero, del pa drugod (2). Nekatere ocene navajajo precej nižje številke (na primer okrog 60.000) (4). Drugi dialekt govorijo v provinci Jujuy; ocenjujejo, da ga govori okrog 10.000 ljudi (2).

Argentinska država za problematiko indijanske manjšine ter ohranjanja njenih kulturnih in jezikovnih posebnosti večinoma ni kazala posebnega zanimanja. Do določenih premikov na tem področju je prišlo na začetku sedemdesetih let 20. stol., šele v osemdesetih letih pa je prišlo do sprejetja zakonov, posvečenih tej problematiki. Tako so zdaj indijanskemu prebivalstvu ustavno priznane kulturne, politične, družbene in gospodarske pravice. Večina provinc ima v svojih ustavah tudi člene, ki se nanašajo na problematiko domorodcev, ki jim načeloma priznavajo določene pravice oziroma jim zagotavljajo spoštovanje njihove identitete in kulture. Tudi na ravni države je ta problematika zajeta v zakonodaji, ki obravnava kot posebno kategorijo domorodne skupnosti (co-

municipalidades indígenas) in jim priznava tudi določene ozemeljske pravice, indijanskemu prebivalstvu pa zagotavlja tudi nekatere posebne pravice na področju izobraževanja.

Dejansko je položaj večinoma precej slabši. Naj za ponazoritev navedemo nekaj primerov s področja izobraževanja. Tako je na primer prišlo do več poskusov uvajanja domorodnih jezikov v šolstvo. Že leta 1950 so v šolske programe v provinci Santiago del Estero uvedli poučevanje jezika kečua, ki naj bi se začelo l. 1953, a te zamisli so ostale le na papirju (1). Minila so skoraj štiri desetletja, preden se je uresničil kakšen podoben projekt, a v bistveno manjšem obsegu. Tedaj so v isti provinci začeli s poučevanjem jezika kečua na treh osnovnih šolah, a kaj kmalu je tovrsten pouk ostal na eni sami šoli.

Podobno neuspešen poskus izvira iz druge polovice devetdesetih let 20. stol. Januarja 1997 je ministrstvo za šolstvo province Jujuy najavilo projekt poučevanja jezika kečua v vseh šolah z območja »Pune in Quebrade«, vendar ni

resnično zaživel, saj se je ta jezik l. 1999 poučeval na eni sami šoli, in sicer v kraju Siénega (Cusi-Cusi) blizu tromeje z Bolivijo in Čilom (1).

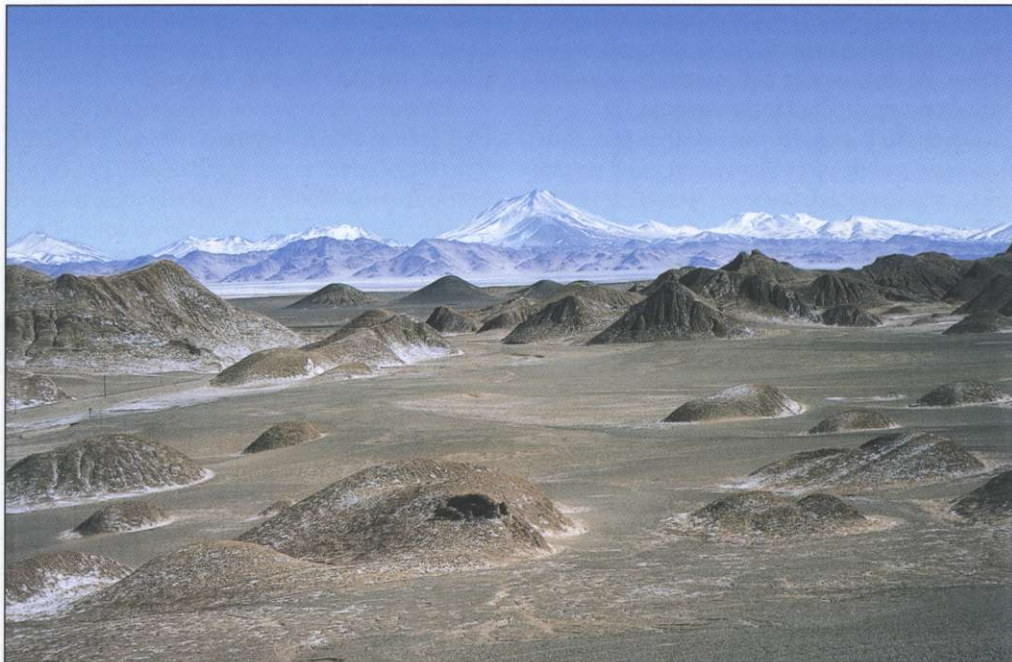
Soroden, čeprav bolj uspešen primer je iz departmajev San Martín, Rivadavia in Orán v provinci Salta, kjer v šolah učitelji poučujejo skupaj z dvojezičnimi pomočniki indijanskega porekla. Še l. 1997 je delovalo na šolah v provinci Salta okrog 150 tovrstnih učiteljev, a že naslednje leto se je njihovo število predvsem zaradi neurejenega statusa zmanjšalo na polovico.

Kljub odsotnosti ustreznega izobraževanja so predvsem zaradi uporabe v družinskem okolju številni indijanski jeziki preživeli. V nekaterih primerih doživljajo tudi svojevrstno oživljanje na posameznih območjih, kar velja zlasti za jezik kečua. A tudi tam, kjer nič več ne govore indijanskih jezikov, so za njimi ostali številni sledovi v poimenovanju naselij, gora, rek in jezer. Ker španski prišleki niso poznali domačih jezikov, so bila mnoga zemljepisna imena zapisana napačno ali vsaj neustrezno. Razen

Slika 6: Na obsežnih območjih države so se ohranili sledovi indijanske poselitve v obliki zemljepisnih imen. Tako ime gorske skupine Nevados de Cachi vsebuje besedo iz jezika kečua (*cachi* pomeni *sol*) (foto: Dejan Cigale).

Slika 7: Ne severozahodu države veliko zemljepisnih imen izvira iz zdaj že mrtvega jezika kunska, tako tudi Salar de Arizaro (7) (foto: Dejan Cigale).

tega je pri poimenovanju opaziti vplive različnih jezikov, zato je pogosto težko ugotavljati izvor imen.

O indijanskem prebivalstvu ne pričajo le zemljepisna imena, ampak so indijanski jeziki vplivali tudi na španščino, saj so priseljenci prevzeli številne indijanske besede, v več pokrajinah pa so jeziki (zlasti kečua) vplivali na melodično, slovnično in leksiko španskih narečij (8).

Za indijansko prebivalstvo je še vedno značilno življenje na družbenem robu in v revščini, pogosto v izredno slabih bivalnih razmerah. Indijanci so izrazito podpovprečno izobraženi, zato je med njimi nadpovprečno veliko brezposelnih. Zemljišča, ki so jim sicer priznana, pogosto gospodarsko izkoriščajo različna podjetja.

Kljub neugodnim razmeram je indijansko prebivalstvo ohranilo precejšen del kulturne dediščine, kar je tako posledica izoliranosti kot nekakšnega tihega kulturnega odpora in vztrajnosti. V sodobnosti so indijanski jeziki prisotni tudi na radiu in internetu, domorodno prebivalstvo pa se samoorganizira in se s svojimi zah-

tevmi pojavlja tudi v javnosti. Znanih je tudi več primerov sodnih sporov zaradi dejavnosti, ki so ogrožale indijansko prebivalstvo, na primer skupnosti Mapučev Katipayín proti naftni družbi YPF, skupnosti Kolla proti provinci Salta zaradi gradnje severnoandskega plinovoda ali skupnosti *Lhaka honhat* proti vladi province Salta zaradi komercialne izrabe njihove zemlje na območju Chaca (3).

Očitno se je obdobje molka indijanskega prebivalstva končalo. Indijanci se pogosto organizirajo na krajevni in pokrajinski ravni, prišlo pa je tudi do njihovega povezovanja na državni ravni. Ob več priložnostih so v javnosti skupaj nastopili predstavniki večjega števila domorodnih skupnosti. Enega zadnjih tovrstnih primerov predstavljajo protesti ob popisu 2001, saj po mnenju indijanskih predstavnikov pred popisom ni bilo ustreznih informativnih dejavnosti med domorodnim prebivalstvom, zato naj popis ne bi odražal dejanskega stanja.

Kljub naraščajočim prizadevanjem indijanskega prebivalstva za uveljavljanje svojih

Slika 8: Na začetku l. 2002 se je začel postopek dodeljevanja več 100.000 ha zemljišč, ki naj bi bila izročena domorodnim skupnostim z območja Susquesa (na sliki) v provinci Jujuy (foto: Dejan Cigale).

zahtev in kljub temu, da so mu z ustavo in zakoni zagotovljene nekatere posebne pravice, je zaradi težkega gospodarskega položaja v Argentini malo verjetno, da bi država našla sredstva za zagotavljanje teh pravic. Podobno velja tudi za izvajanje ukrepov, ki naj bi prispevali k izboljšanju življenjskih razmer velikega števila revnega domorodnega prebivalstva.

1. Albarracín, L. I. s sodelavci 1999: *Aportes para la enseñanza de la lengua Quechua en el NOA*. Medmrežje: <http://usuarios.arnet.com.ar/yanasu/aportes.htm>. 19. 11. 2001.
2. Alderetes, J. R. 1999: *El Quichua de Santiago del Estero*. Medmrežje: <http://usuarios.arnet.com.ar/yanasu/main.htm>. 13. 11. 2001.
3. Bengoa, J. 2000: *La emergencia indígena en América Latina*. Fondo de cultura económica.
4. Ethnologue.com: *Languages of Argentina*. Medmrežje:

http://www.ethnologue.com/show_country.asp?name=Argentina. 31. 12. 2001.

5. González, A. R., Pérez, J. A. 2000: *Argentina indígena: Vísperas de la conquista*. 3a. edición. Paidós. Buenos Aires.
6. Nardi, R. L. J. 1962: *El quichua de Catamarca y La Rioja. Cuadernos del Instituto Nacional de Investigaciones Folklóricas*. Buenos Aires. Medmrežje: <http://www.cilnardi.com.ar/lrnardi.htm>. 13. 11. 2001.
7. Nardi, R. L. J. 1957: *Toponimia cunza en la Argentina*. Revista Geográfica Americana. Academia Nacional de Geografía. Buenos Aires. Medmrežje: <http://www.cilnardi.com.ar/cunza.htm>. 13. 11. 2001.
8. Piki Chaki, 2001: *Influencias del Quechua en la formación del Español en el Noroeste Argentino: Molulo*. Medmrežje: <http://www.cilnardi.com.ar/molulo.htm>. 31. 12. 2001.
9. Randle, P. H. 1977: *La ciudad pampeana*. 2a edición. Oikos. Buenos Aires.

DIPLOMATI ODDELKA ZA GEOGRAFIJO FILOZOFSKE FAKULTETE UNIVERZE V LJUBLJANI V LETU 2001

Janja Turk

V letu 2001 je na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani diplomiralo 66 študentov, od tega 16 na samostojni nepedagoški smeri in 50 na dvopredmetni pedagoški smeri (39 geografija A in 11 geografija B). Diplomiralo je 45 študentk in 21 študentov, ki glede na kraj stalnega bivališča prihajajo iz različnih slovenskih krajev, med njimi pa je kar tretjina iz Ljubljane.

V letu 2001 je več študentov geografije kandidiralo za Prešernovo nagrado Univerze v Ljubljani in Prešernovo nagrado Filozofske fakultete. Že drugo leto zapored je med dobitniki Prešernove nagrade Univerze v Ljubljani tudi študent geografije. Najvišje univerzitetno priznanje za leto 2001 je prejel Mitja Zorn za diplomsko delo Gorski relief kot posledica skalnih podoorov. Diplomsko delo je izdelal pod mentorstvom prof. dr. Karla Nateka.

Dobitnika Prešernove nagrade Filozofske fakultete za leto 2001 pa sta Janez Nared za diplomsko delo Regionalno-razvojna politika Slovenije in prostorski učinki zakona o spodbujanju razvoja demografsko ogroženih območij v Republiki Sloveniji (mentor prof. dr. Milan Bufon) in Uroš Stepišnik za diplomsko delo Udornice na Postojnskem krasu (mentor prof. dr. Karel Natek).

Oddelek za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani je 15. junija 2001 prvič podelil posebna priznanja študentom, ki so izdelali nadpovprečno kvalitetne naloge oziroma dela. Za leto 2000 so Priznanje prejeli: Rožle Bratec Mrvar za diplomsko delo Blaž Kocen (1821–1871): didaktik, kartograf in geograf (mentor prof. dr. Jurij Kunaver), Irena Selak za diplomsko delo Geografske značilnosti mladinskega turizma v Sloveniji (mentor prof. dr. Anton Gosar), Miran Tisu za seminarsko nalogo Katoliško prebivalstvo v Ljubljani in okolici v obdobju od 1989 do 1999 (mentor prof. dr. Marko Krevs) ter Vesna Zagoda za seminarsko nalogo Topoklimatska karta Celjske kotline z okolico (mentor prof. dr. Darko Ogrin).

V decembru 2001, ob Dnevu univerze v Ljubljani, je Oddelek za geografijo že drugič podelil priznanja. Za leto 2001 je Oddelek za geografijo podelil Priznanja za posebne dosežke pri študiju geografije dvema študentoma: Jani Maraž za diplomsko delo Slovenija kot cilj turističnih potovanj s posebnim ozirom na avtobusne izlete in potovanja iz Nemčije (mentor prof. dr. Anton Gosar) ter Mitji Prelovšku za seminarsko nalogo Talni tokovi vode (mentor prof. dr. Karel Natek).

V nadaljevanju so navedeni diplomanti Oddelka za geografijo v letu 2001:

AČKO, Mirica: Geografska problematika Pohorja. – Slovenska Bistrica, 2001. – Mentor Franc Lovrenčak. – Diplomirala: 13. 4. 2001.

AŽMAN, Maja: Vrednotenje geografskih dejavnikov za razvoj turizma v občini Žirovnica. – Breg, 2001. – Mentor Anton Gosar. – Diplomirala: 20. 6. 2001.

CELAR, Andreja: Temperature in variabilnost temperatur v Sloveniji v obdobju 1949–2000. – Ljubljana, 2001. – Mentor Darko Ogrin. – Diplomirala: 13. 6. 2001.

CEROVAC, Karmen: Pokrajinski vidiki izbora lokacije regionalnega odlagališča komunalnih odpadkov v Koprskem Primorju. – Ljubljana, 2001. – Mentor Dušan Plut. – Diplomirala: 23. 11. 2001.

CEVEC, Tatjana: Geografija srednje Tuhinjske doline. – Laze v Tuhinju, 2001. – Mentor Marijan M. Klemenčič. – Diplomirala: 23. 11. 2001.

ČUFAR, Tanja: Usmeritve razvoja turizma v občini Železniki. – Železniki, 2001. – Mentor Anton Gosar. – Diplomirala: 20. 6. 2001.

DIMC, Darja: Geografija občine Mengeš. – Ljubljana, 2001. – Mentor Mirko Pak. – Diplomirala: 13. 4. 2001.

DOBOVŠEK, Bernarda: Geografija krajevne skupnosti Šentjanž na Dolenjskem. – Ljubljana, 2001. – Mentor Marijan M. Klemenčič. – Diplomirala: 23. 2. 2001.

DOLENC, Aleš: Regionalni razvoj severnega dela Ljubljanskega polja. – Ljubljana, 2001. – Mentor Mirko Pak. – Diplomirala: 18. 9. 2001.

DOVČ, Petra: Geografija krajevne skupnosti Višnja gora. – Ljubljana, 2001. – Mentor Marijan M. Klemenčič. – Diplomirala: 13. 6. 2001.

FABJAN, Vesna: Poskusni priručnik za učitelje geografije za organizacijo ekskurzije v Belo krajino. – Črnomelj, 2001. – Mentor Jurij Kunaver. – Diplomirala: 23. 2. 2001.

FIŠER, Alenka: Vrednotenje pokrajine za turizem in rekreacijo – primer Vzhodnega Pohorja. – Ljubljana, 2001. – Mentor Anton Gosar. – Diplomirala: 20. 6. 2001.

FRELJH, Martina: Geomorfološka študija Lučkega dola. – Ljubljana, 2001. – Mentor Andrej Kranjc. – Diplomirala: 18. 9. 2001.

GEREBIC, Gordana: Geografija terciarnega gričevja občine Lendava s poudarkom na turistični rabi. – Lendava, 2000. – Mentor Marijan M. Klemenčič. – Diplomirala: 13. 4. 2001.

GORENAK, Nataša: Geografske značilnosti Hudinjskega gričevja. – Lešje, 2001. – Mentor Franc Lovrenčak. – Diplomirala: 18. 9. 2001.

GREGORČIČ, Brigita: Morfološka izoblikovanost Mirnske doline in dela doline Temenice v odvisnosti od geološke zgradbe. – Ljubljana, 2001. – Mentor Karel Natek. – Diplomirala: 13. 6. 2001.

GRMOVŠEK, Andrej: Morfologija sten Kraškega roba. – Maribor, 2001. – Mentor Karel Natek. – Diplomirala: 23. 11. 2001.

- JARH-MILOVANOVIC, Sebastijan:** Poskus aplikacije sistemske teorije v geografiji krasa. – Ljubljana, 2001. – Mentor Jurij Kunaver. – Diplomiral: 23. 11. 2001.
- JERŠIN-TOMASSINI, Kristjan:** Vpliv gospodarske krize na družbenogeografske spremembe v izbranih azijskih državah. – Ljubljana, 2001. – Mentor Franc Lovrenčak. – Diplomiral: 13. 6. 2001.
- KERMA, Simon:** Problematika obmejnosti v pokrajini med Snežnikom in Slavnikom. – Ilirska Bistrica, 2001. – Mentor Milan Bufon. – Diplomiral: 13. 4. 2001.
- KONJAR, Žiga:** Pokrajinske značilnosti gramoznic v Ljubljanski kotlini. – Ljubljana, 2001. – Mentor Dušan Plut. – Diplomiral: 20. 6. 2001.
- KOPORC, Vida:** Geografija Krajevne skupnosti Šentvid pri Stični. – Ljubljana, 2000. – Mentor Marijan M. Klemenčič. – Diplomirala: 23. 2. 2001.
- KOVAČIČ, Barbara:** Problematika razpršene poselitve v Srednjesotelskem gričevju. – Lesično, 2001. – Mentor Andrej Černe. – Diplomirala: 13. 4. 2001.
- KOVAČIČ, Gregor:** Okoljevarstvena problematika vodoskrbnih območij občine Ilirska Bistrica. – Ilirska Bistrica, 2001. – Mentor Dušan Plut. – Diplomiral: 23. 2. 2001.
- KRANJEC, Rebeka:** Vloga kulturne dediščine v zasnovi regijskih parkov v Sloveniji: na primeru Regijskega parka Škocjanske jame. – Ljubljana, 2001. – Mentor Andrej Černe. – Diplomirala: 13. 4. 2001.
- KRMEK, Polonca:** Mariborska vinsko turistična cesta. – Ljubljana, 2001. – Mentor Anton Gosar. – Diplomirala: 20. 6. 2001.
- LAMBERGAR VIDMAR, Nataša:** Krajevna, ledinska in vodna imena v zvezi s kraškimi pojavi na izbranih primerih iz Slovenije. – Ljubljana, 2001. – Mentor: Andrej Kranjc. – Diplomirala 18. 9. 2001.
- LEŠKOVIC, Daniel:** Geomorfološke značilnosti doline Zgoranje Krke in njen razvoj. – Ljubljana, 2000. – Mentor Jurij Kunaver. – Diplomiral: 23. 2. 2001.
- MANSOOR, Aša:** Pokrajinska občutljivost in onesaženost zraka v Ljubljani. – Ljubljana, 2001. – Mentor Metka Špes. – Diplomirala: 23. 2. 2001.
- MARAŽ, Jana:** Slovenija kot cilj turističnih potovanj s posebnim oziranjem na avtobusne izlete in potovanja iz Nemčije. – Nova Gorica, 2000. – Mentor Anton Gosar. – Diplomirala: 18. 4. 2001.
- MEGLIČ, Tadeja:** Obnovljivi viri energije v Sloveniji. – Ljubljana, 2001. – Mentor Dušan Plut. – Diplomirala: 20. 6. 2001.
- MIKLAVC-PINTARIČ, Simona:** Geografija gorstev na zemlji, didaktična problematika za potrebe planinskih krožkov in vzgoje gornikov. – Ljubljana, 2001. – Mentor Jurij Kunaver. – Diplomirala: 23. 2. 2001.
- MOHAR, Matjaž:** Vrednotenje Ljubljance z vidika varstva okolja. – Ljubljana, 2001. – Mentor Dušan Plut. – Diplomiral: 23. 11. 2001.
- NAREĐ, Janez:** Regionalno-razvojna politika Slovenije in prostorski učinki zakona o spodbujanju razvoja demografsko ogroženih območij v Republiki Sloveniji. – Dobec, 2001. – Mentor Milan Bufon. – Diplomiral: 18. 9. 2001. – Prešernova nagrada Filozofske fakultete za leto 2001.
- NOSAN, Tomaž:** Geografija Krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana. – Ljubljana, 2001. – Mentor Marijan M. Klemenčič. – Diplomiral: 23. 11. 2001.
- ONUFRIJA, Kristina:** Prebivalstvene in poselitvene značilnosti kot element zasnove omrežja naselij v občini Škofja Loka. – Škofja Loka, 2001. – Mentor Andrej Černe. – Diplomirala: 23. 11. 2001.
- OPARA, Bogdan:** Temperature v Škocjanskih jamah – prispevek k speleoklimi. – Ljubljana, 2001. – Mentor Andrej Kranjc. – Diplomiral: 18. 4. 2001.
- OŽURA, Vesna:** Geografske možnosti sonaravnega razvoja občine Osilnica. – Ljubljana, 2001. – Mentor Dušan Plut. – Diplomirala: 20. 6. 2001.
- PAVLIČ, Matej:** Geografske značilnosti porečja Dragonje v luči predvidenega krajinskega parka. – Ljubljana, 2001. – Mentor Metka Špes. – Diplomiral: 18. 4. 2001.
- PETEK, Martina:** Pokrajinske možnosti ekološkega kmetovanja na hribovskih kmetijah v Zgornji Savinjski dolini. – Ljubljana, 2001. – Mentor Dušan Plut. – Diplomirala: 23. 11. 2001.
- PSAKER, Marjeta:** Medijske toplice/Izlake – zdraviliški turistični kraj. – Ljubljana, 2001. – Mentor Anton Gosar. – Diplomirala: 20. 6. 2001.
- RAVBAR, Nataša:** Kitajska kraška terminologija v primerjavi s slovenskimi izrazi: na izbranih primerih iz tropskega in subtropskega krasa. – Ljubljana, 2001. – Mentor Andrej Kranjc. – Diplomirala: 13. 6. 2001.
- REBEC, Nataša:** Poučevanje geografije v slovenskih šolah v Italiji v vlogi prekomajnega sodelovanja. – Ljubljana, 2001. – Mentor Jurij Kunaver. – Diplomirala: 18. 9. 2001.
- RESMAN, Tatjana:** Razvojni potencial Zasavja v okviru programa SAPARD. – Hrastnik, 2001. – Mentor Andrej Černe. – Diplomirala: 23. 2. 2001.
- SNEDEC GERKMAN, Vida:** Okoljevarstvena problematika občine Preddvor. – Sr. Bela, 2001. – Mentor Dušan Plut. – Diplomirala: 13. 4. 2001.
- STEPIŠNIK, Uroš:** Udornice na Postojnskem krasu. – Ljubljana, 2001. – Mentor Karel Natek, somentor France Šušteršič. – Diplomiral: 13. 6. 2001. – Prešernova nagrada Filozofske fakultete za leto 2001.
- STRAŠEK, Vida:** Geografija KS Zibika. – Ljubljana, 2001. – Mentor Marijan M. Klemenčič. – Diplomirala: 23. 11. 2001.
- STROJIN, Zala:** Pokrajinsko in ekosistemsko vrednotenje zelenih površin Ljubljane. – Ljubljana, 2001. – Mentor Dušan Plut. – Diplomirala: 23. 11. 2001.
- SUSNIK, Špela:** Prostorski vidik lokalne samouprave na podeželju: primer občine Cerklje na Gorenjskem. – Kamnik, 2001. – Mentor Marijan M. Klemenčič. – Diplomirala: 13. 4. 2001.
- ŠENDLINGER, Vanja:** Pokrajinskoekološko vrednotenje variant tras avtoceste med Beltinci in Lendavo. – Ljubljana, 2001. – Mentor Metka Špes. – Diplomirala: 20. 6. 2001.
- ŠTANTE, Estera:** Geografski oris pokrajinskoekoloških enot občine Vojnik. – Vojnik, 2000. – Mentor Metka Špes. – Diplomirala: 23. 2. 2001.
- TARTER, Tina:** Tipologija slovenskih obmejnih občin in čezmejno sodelovanje ob slovensko-hrvaški meji. – Ljubljana, 2001. – Mentor Milan Bufon. – Diplomirala: 18. 9. 2001.
- TOMŠIČ, Žarko:** Razvoj in pomen tekmovanj iz znanja geografije: didaktična analiza. – Ljubljana, 2001. – Mentor Jurij Kunaver. – Diplomiral: 23. 11. 2001.
- TROBEC, Erika:** Geografija krajevne skupnosti Tomaj. – Križ, 2001. – Mentor Marijan M. Klemenčič. – Diplomirala: 13. 6. 2001.
- TRŠINAR, Jelka:** Okoljevarstveni vidik vodne oskrbe občine Škocjan. – Škocjan, 2001. – Mentor Dušan Plut. – Diplomirala: 20. 6. 2001.
- URŠIČ Andreja:** Regionalna geografija Sorškega polja. – Ljubljana, 2001. – Mentor Franc Lovrenčak. – Diplomirala: 23. 2. 2001.
- UŠTAR, Barbara:** Begunci kot tip mednarodnih migracij na primeru Slovenije v obdobju 1991–2000. – V Ljubljani, 2001. – Diplomirala: 13. 4. 2001.

VENCELJ, Petra: Izseljevanje Slovencev v Argentino in njihovo vračanje. – Ljubljana, 2001. – Mentor Milan Bufon. – Diplomirala: 13. 4. 2001.

VIDIC, Ema: Geografija KS Polica. – Ljubljana, 2001. – Mentor Marijan M. Klemenčič. – Diplomirala: 13. 6. 2001.

VUK, Vojka: Turistični indeksi v občinah in turističnih krajih Slovenije. – Rogatec, 2001. – Mentor Anton Gosar. – Diplomirala: 23. 11. 2001.

ZAJC, Gregor: Sonaravni razvoj in Alpah: s posebnim oziranjem na občino Kranjska Gora. – Ljubljana, 2000. – Mentor Anton Gosar, somentor Friedrich M. Zimmermann. – Diplomirala: 23. 2. 2001.

ZAJC, Jernej: Geografija cerkljanske pokrajine. – Cerklje, 2000. – Mentor Marijan M. Klemenčič. – Diplomirala: 23. 2. 2001.

ZEMLIJČ, Alenka: Onesnaženost manjših slovenskih rek v 70' in 90' letih ter njihove samočistilne sposobnosti. – Ljubljana, 2001. – Mentor Dušan Plut. – Diplomirala: 20. 6. 2001.

ZORKO, Gregor: Socialnogeografske značilnosti občine Rogatec: novi prostorski procesi kot posledica uveljavitve meddržavne meje med Slovenijo in Hrvaško. – Ljubljana, 2001. – Mentor Anton Gosar. – Diplomirala: 20. 6. 2001.

ZORN, Matija: Gorski relief kot posledica skalnih podorov. – Ljubljana, 2001. – Mentor Karel Natek. – Diplomirala: 13. 6. 2001. – Prešernova nagrada Univerze v Ljubljani za leto 2001.

ZAGAR, Miha: Možnosti čezmejnega sodelovanja na območju občin Jezersko, Solčava in Železna Kapla. – Ljubljana, 2001. – Mentor Milan Bufon. – Diplomirala: 13. 6. 2001.

PETI TABOR DRUŠTVA MLADIH GEOGRAFOV SLOVENIJE: BENEŠKA SLOVENIJA – ROBIDIŠČE 2001 Staša Mesec

Od 1. do 9. julija 2001 se je 27 študentov geografije in nekaterih drugih ved udeležilo petega geografskega raziskovalnega tabora. Izbira okolja ni bila težka, saj je po taborih na Krasu, v Beli Krajini, Prekmurju in na Koroškem zopet prišlo na vrsto obmejno, periferno in demografsko ogroženo območje. Tokrat je bil izbran Breginjski Kot, pozornost pa je bila namenjena tudi drugi strani meje, kjer gre za geografsko podobno območje. Obe območji pa sta bili dolga leta med seboj le slabo povezani. Izbira je bila toliko bolj uspešna, saj je vsebinski del pripravil domačin, geograf Simon Škvor, ki se s tematiko ukvarja že nekaj let. Omejili smo se na občino Kobarid, podrobneje Breginjski Kot, ki na lokalni ravni pogosto predstavlja zaokroženo celoto v smislu razvojnih načrtov, na italijanski strani pa smo obiskali pomembnejša središča »beneškega slovenstva« v Nadiških in Terskih dolinah ter osrednjem ravninskem delu (Čedad).

Z vsebino tabora smo organizatorji želeli območji približati udeležencem tabora, da bi tako zaznali problematiko obmejnih delov, spoznali in ocenili razvojne načrte na obeh straneh meje ter čezmejno sodelovanje, v sklopu okrogle mize na temo sodelo-

vanja, ki se je pokrivala z zadnjim dnevom našega tabora, pa predstaviti opazke in ugotovitve ter predloge, do katerih smo prišli med devetdnevnim raziskovanjem in terenskim delom.

Prvi dan so udeleženci predstavili teme, ki so jih predhodno prevzeli in ki so se nanašale na vsebinski del tabora. S pogovorom smo orisali območje in skupaj ugotovili tako družbene kot fizične dejavnike, ki so v preteklosti in danes izrazito vplivali na specifičnost prostora.

Drugi dan je bil namenjen obisku župana občine Kobarid ter predavanjem v prenovljenem muzeju v Breginju, edinem ostanku starega Breginja. Župan Pavel Gregorčič je izpostavil problem staranja prebivalstva, problem odseljevanja mladih in slabe možnosti za zaposlitev višje izobraženih kadrov ter razvojne plane občine. Vida Škvor, kulturnica in učiteljica na podružnični šoli v Breginju nam je predstavila delovanje in pomen društev na lokalnem nivoju ter zgodovino šolstva. Jezikoslovec in velik poznavatelj Režije, pa tudi Beneške Slovenije, mag. Roberto Dapit se je dotaknil položaja narečnega jezika v Terskih in Nadiških dolinah. Zgodovinar Aleksander Lavrenčič je predstavil bogato zgodovinsko dogajanje, ki je imelo velik pomen tudi za današnji izgled območja, hkrati pa je pomembno tudi z vidika sedanje turistične ponudbe. Etnologinja Inga Miklavčič - Brezigar v sklopu Goriškega muzeja preučuje etnološko izročilo najzahodnejše vasi Slovenije – Robidišča.

Tretji in četrti dan sta bila namenjena preučevanju fizičnogeografskih dejavnikov pokrajine. Z dr. Karlom Natkom smo obiskali popotresno Drežnico ter preučili različne učinke (tako družbene, predvsem psihične, kot fizične) potresov v letih 1976 in 1998 ter primerjali obnovitvene strategije.

Z dr. Jurijem Kunaverjem smo spoznali geološko zgradbo ter preučevali učinke poledenitve in pretočitev Nadiže in tako spoznali posebnosti reliefa.

Četrtek je bil namenjen čezmejnemu obisku Špeterskega dvojezičnega vrtca in osnovne šole, kjer nas je sprejela ravnateljica Živa Gruđen, spoznali smo pomen in delovanje Gorske skupnosti Nadiških dolin in razvojne načrte čezmejnega sodelovanja, ki imajo velik pomen tudi za slovensko stran. Naslednja postaja je bilo Topolovo, zanimivo prenovljena beneška vasica, kjer nam je arhitekt Rukli predstavil že delno uresničen načrt oživitve kulturno-turistične dejavnosti v sicer močno izpraznjeni vasi.

Zadnji obisk je bil namenjen vasi Matajur, kjer nas je sprejel duhovnik Božo Zuanella in nam predstavil svoj kritičen pogled na usodo beneških Slovencev.

Pomemben del beneškega slovenstva so tudi SLORI (Slovenski raziskovalni inštitut), Zveza izseljencev in časopis Novi Matajur. Na SLORI-ju sta nas sprejela g. Riccardo Rutar in g. Renzo Matelig, ki se ukvarjata predvsem z izseljeništvom. Tednik Novi Matajur je poleg Primorskega dnevnika edini tednik, ki objavlja

tudi v slovenščini. Poleg tega je uredništvo pomembno tudi zaradi izdaj in slovenskih prevodov otroških in drugih knjig.

Petkov večer je bil namenjen pomoči Kulturnemu društvu Stol – sekciji Robidišče, ki je organizirala dobrodelno prireditve s Sašo Pavček. Zbrana sredstva so bila namenjena ureditvi hiše za izseljene Robidiščane, kamor bi se lahko vračali.

Preko Fojde in Barda smo predzadnji dan obiskali geografsko še bolj oddaljene Terske doline, kar je bilo predvsem v oddaljenih in težje dostopnih vaseh mogoče opaziti že na prvi pogled (prazne hiše). V Bardu smo obiskali zasebni slovenski etnografski muzej v lasti profesorja Viljema Černija. Zanimivi predmeti in fotografije so nema priča črne usode slovenstva, ki nam jo je gospod Černi tudi ubesedit. Naj ob tej priliki povabim v njegovem imenu še bralce tega prispevka, da zanimivo zbirko obiščejo.

Kot sem uvodoma dejala, smo poskušali udeleženci tudi sami zapustiti svoj delček Kotarjem in Benečanom, ki so nas prijazno gostili. Z analizo prednosti, slabosti, nevarnosti in možnosti, ki smo jo predstavili na javni okrogli mizi na Mostu na Nadiži, smo dodali svoj oddaljen, morda neobremenjen pogled na prihodnost zanimivega, a gotovo premalo prepoznavnega dela slovenstva.

Vabim vas, da zaključke preberete v zborniku, ki je nastal na podlagi prispevkov, ki so jih udeleženci pripravili pred udeležbo na taboru, ter prispevkov v obliki dnevnika, kakor sem jih v skrajšani obliki omenila v tekstu. Zbornik je moč dobiti v knjižnici na Oddelku za geografijo na Filozofski fakulteti in v NUK-u. Brezplačna publikacija obsega 72 strani, urednika sta Simon Škvor in Staša Mesec, pisci vsebinskih prispevkov pa so vsi udeleženci tabora. Tisk so omogočili sponzorji in donatorji, ki so omenjeni v knjigi.

Uredniki in pisci prispevkov verjamemo, da smo prispevali pomemben del k promoviranju zahodnega slovenstva, pa tudi osnovo sedanjim in bodočim raziskovalcem, ki se bodo ukvarjali z obravnavanim območjem.

ZBORNİK VELENJE, 2001 Natalija Špeh

Knjiga, ki jo predstavljamo, je sad dveletnega počitniškega ustvarjanja mladih raziskovalcev in mentorjev, kot jo v uvodu predstavi njen urednik Matjaž Šalej. Nastajala je na dveh že tradicionalnih raziskovalnih taborih Zoisovih štipendistov v Šaleški dolini – na 10. po vrsti l. 1999 in na 11. v lanskem letu. Običajno je bilo za prizorišče tabora izbrano ruralno obrobje Šaleške doline (Paški Kozjak, Bele vode, Vinska gora), pretekla dva tabora pa sta prvič potekala v največjem urbanem središču doline. Zbornik z vsemi izsledki in ugotovitvami taborov zadnjih dveh let je izšel na

414 straneh kot četrti zvezek formata 22 x 15 cm v zbirki Okolje, izdal pa ga je inštitut za ekološke raziskave ERICo iz Velenja, ki je raziskovalni tabor v sodelovanju z območno službo zavoda RS za zaposlovanje Velenje, Ministrstvom za šolstvo, znanost in šport RS, MO Velenje ter gostujočo OŠ Gustava Šilaha Velenje tudi organiziral.

Po urednikovem mnenju predstavljeni zbornik ni samo zbornik številnih člankov z dveh taborov. Je knjiga svojega časa, monografski prispevek o življenju in delovanju najmlajšega slovenskega mesta ter njegove okolice, kamor nas popeljejo avtorji uvodnih člankov. Predstavijo nam začetke in nastajanje ter razvoj Velenja v povojnem času, ko je mesto dobivalo današnjo tako značilno podobo. Hkrati je zbornik spomin mladim na dva raziskovalno obarvana počitniška tedna.

V nadaljevanju sledita prispevka avtorja znakov raziskovalnih taborov Šaleške doline, Roka Polesa. V prvem nas Rok popelje v podzemlje, kjer prebivajo bergmandeljci ali rudniški škrajte (znak tabora 1999), v naslednjem pa spoznavamo podvodni svet jezerskega zmaja Pozoja (znak tabora 2000), ki kot izmišljen »genius loci« (zasebno božanstvo v rimskem verovanju) bdi nad življenjem Šalečanov.

Sledijo izčrpana poročila posameznih raziskovalnih skupin, ki so jih mentorji pripravili v obliki strokovnih člankov. Spremlja jih bogat izbor različnega grafičnega materiala. Tako izvemo, da so člani geološke skupine ugotavljali geološke značilnosti urbanega okolja ter popisovali nahajališča nekovinskih mineralnih surovin na območju MO Velenje. Kemiki so zabeležili vse iztoke in pritoke v glavno odvodno žilo Šaleške doline na občinskem območju, opravili laboratorijske fizikalno-kemijske analize zajetih vzorcev ter pritoke uvrstili v kakovostne razrede. Že v uvodu prispevka izvemo, da skoraj polovica (45,8 %) analiziranih iztokov ne ustreza normativom, ki veljajo za odvajanje odpadnih voda v površinske. Zoologi so izsledili 5 vrst dvoživk, vse z Rdečega seznama ogroženih dvoživk v Sloveniji, ter 6 vrst plazilcev, prav tako z Rdečega seznama ogroženih plazilcev v Sloveniji. Ornitologi so se ukvarjali s pomenom urbanih ekosistemov za biotsko pestrost ptic in ugotovili, da je sestava združbe ptic v Velenju podobna sestavi ornitofavne v drugih evropskih mestih. Skupina za biologijo jezer je proučevala makrofite v šaleških jezerih (najbolj poraščeno jezero je Velenjsko), medtem ko so botaniki popisovali vse lesnate rastlinske vrste v že na prvi pogled povsem pozabljenem (beri zelo neurejenem) Sončnem parku. Člani skupine za krajinsko arhitekturo so s proučevanjem vseh odprtih površin v mestu opozorili na njihov pomen in vrednotenje ter potrebo po preudarnem načrtovanju. Skupina za ljudsko medicino je ugotovila, da prebivalci Velenja kar dobro poznajo in uporabljajo zdravilne rastline. Socialnogeografska skupina je z anketno raziskavo proučevala odziv Velenčanov na problematiko potencialnega širjenja ugrezninskega

območja Premogovnika Velenje ter njihov odnos do okolja nasploh. Ugotovila je sorazmerno visoko stopnjo okoljske zavesti med prebivalci Velenja. Raziskovalci skupine Geografija turizma so ugotavljali pristočasne navade Veleničanov. Glede na obdelane podatke je skupina opredelila Velenje kot mesto, kjer je prevladujoč vzorec preživljanja prostega časa t. i. bližnja rekreacija. Geografi so v letu 2000 opravili ponoven popis (po 10 letih) neurejenih odlagališč na območju MO Velenje in ugotovili porast njihovega števila za 30 %. Sociologi so leta 1999 raziskovali značilnosti migracij delovne sile, arhitekti pa ugotavljali razvoj industrijske arhitekture v Šaleški dolini od industrijske stavbe do današnje podobe industrijske krajine. Naslednje leto so se lotili gradu Ekenštajn in graščine Gorica ter spreminjanja njune bivalne kulture in zunanje podobe v zadnjih 700 letih. Skupina za novejšo zgodovino je šla po sledih izgradnje Velenja, ki je z udarniškim delom po letu 1945 doživljalo izjemen razmah, etnologi pa so preučevali skromne prehranjevalne navade rudarskih družin v prvi polo-

vici 20. stoletja, ter le malo bolje preskrbljenih velenjskih tržanov pred drugo svetovno vojno. Člani skupine za ljudsko glasbo in ples so se, prav tako s terenskim delom, ukvarjali z oblikami ljudske glasbe, ki so v urbanem okolju podvržene vplivom iz vsakdanjega življenja, npr. pojav narodnozabavne glasbe kot množične kulture, ki spreminja izvorno ljudsko godčevstvo in njegov repertoar. Taborsko dogajanje so popestrili tudi člani umetniških skupin (gledališčniki, likovniki, plesna skupina) s svojimi predstavitvami enotedenskega ustvarjanja.

Vsa dogajanja na raziskovalnih taborih je budno spremljala in zapisovala novinarska skupina, ki je svoje ugotovitve dnevno izdajala v jutranjiku Lovrek (ime je dobil po literarnem junaku romana Beli dvor avtorja Gustava Siliha).

Kljub strokovno zasnovanim prispevkom ponuja zbornik številna nova spoznanja tako nepoznavalcem kot samim prebivalcem Šaleške doline. Vsekakor je za to zaslužen tudi tako raznovrsten nabor raziskovalnih skupin, ki ga pripravljajo organizatorji tabora.

SODELAVCEM GEOGRAFSKEGA OBZORNIKA

Geografski obzornik je revija, namenjena popularizaciji geografije. V njem so objavljeni prispevki s področja geografije in sorodnih ved, zato naj članki tematsko sodijo v ta okvir. Napisani naj bodo strokovno, vendar v dovolj poljudnem jeziku. Dobrodošli so prispevki, ki povzemajo rezultate raziskovalnega dela, prispevki s področja izobraževanja, regionalnogeografski prispevki ter poročila o dejavnostih društev, strokovnih srečanjih in strokovni literaturi.

V želji po čim bolj uspešnem sodelovanju vsem dosedanjim in prihodnjim sodelavcem revije na kratko predstavljamo temeljna tehnična navodila.

- Prispevki naj bodo oddani na papirju (natisnjeno besedilo v enem izvodu) in v digitalni obliki (disketa, pripeta datoteka v elektronski pošti ipd.). To velja tako za besedilo kot za grafične priloge (z izjemo fotografij). Priporočeni formati so DOC za besedila, CDR za karte in XLS za grafikone.
- Dolžina prispevka naj ne presega 15.000 znakov. Prispevki za rubriko »Dogodki, ocene, društva« naj bodo ustrezno krajši (poročila o strokovnih dogodkih do 10.000 znakov, poročila o novi literaturi do 5000 znakov).
- Slikovne priloge (fotografije, grafikoni, karte) naj bodo opremljene z ustrezno dolgimi podnapisi oziroma naslovi.
- Pri oblikovanju preglednic, grafikonov in kart upoštevajte format revije. Izogibajte se prevelikim slikovnim in tabelaričnim prilogam.
- Obvezne sestavine daljših strokovnih prispevkov so izvleček, ključne besede ter uporabljena literatura oziroma viri.
- Obseg izvlečka naj bo med 300 in 500 znakov skupaj s presledki.
- Citiranje in seznam literature naj bosta skladna s standardi te revije.
- Avtorji naj ne pozabijo dodati osnovnih podatkov o sebi (izobrazba in naziv, naslov, elektronski naslov, telefon ipd.).

Za konec vas v imenu uredniškega odbora vabim k sodelovanju in upam, da se boste vabilu čim bolj množično odzvali.

Dejan Cigale

GEOGRAFSKI OBZORNIK 2001, LETNIK 48 – PREGLED OBJAVLJENIH PRISPEVKOV

Št. 1	
Ana Vovk Korže: Malta – ostanek kopenskega mostu med Evropo in Afriko	3
Jasmina Bedrač: Bangalore – indijski Silicon Valley	9
Boštjan Gradišar: Jordanija – biser Bližnjega vzhoda	15
Božidar Žibret: Vinogradništvo v Šmarsko – virštanjanskem okolišu glede na klimatske in morfometrijske elemente	21
Jurij Senegačnik: Primerjava nekaterih elementov zunanje strukture geografskih učbenikov v različnih evropskih državah	24
Irena Mrak: Speleogeneza Divaškega Krasa	29
Milena Petauer: Diplomanti dvopredmetnega pedagoškega študija geografije na Pedagoški fakulteti v Mariboru v letih 1999–2000	29
Urška Eniko: Ekskurzije LGD-ja pomlad 2001	30
Št. 2	
Jurij Senegačnik: Nekatero družbenogeografske posebnosti Haitija	3
Simon Kušar: Neurejena odlagališča odpadkov na Ljubljanskem polju	12
Urša Šolc, Olga Abram, Marko Arnuš, Irena Baraga, Nina Brodnik, Aleksandra Ceglar, Vesna Jerbič, Petra Krsnik, Igor Kuzma, Jožica Merela, Matej Ogrin, Martina Petek, Zala Strojim, Tina Vidmar, Barbara Vovk, Maja Zdešar: Stanje okolja v mestni občini Ljubljana	18
Tatjana Resnik Planinc: Možnosti vključevanja evropske dimenzije v pouk geografije	25
Ana Vovk Korže: IV. mednarodna konferenca o evropski dimenziji pouka geografije tranzicijskih držav Srednje, Jugovzhodne in Vzhodne Evrope	28
Janja Turk: Diplomanti Oddelka za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani v letu 2000	30
Št. 3	
Ana Vovk Korže: Nastanek in nekatere značilnosti slanih prsti	3
Jasmina Bedrač: Toplotni otok Ptuja	7
Tina Bilban in Nilvesa Fajič: Koroški Slovenci nekoč in danes – narodno preživetje na drugi strani meje	14
Jurij Senegačnik: Nastanek geografskega učbenika	19
Igor Fabjan: Andora – država v osrčju Pirenejev	23
Darko Ogrin: Priznanja Oddelka za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani študentom za posebne dosežke pri študiju	29
Tomaž Štefe: Cestni atlas Evrope	29
Aleš A. Smrekar: Dejavnosti LGD jeseni 2001	30
Št. 4	
Barbara Lampič: Bogastva in okoljski problemi Namibije	3
Aleš A. Smrekar: Kornati	10
Jurij Senegačnik: Sydney	16
Jan Havrlant: Beskidi – turistična regija s svojevrstnimi značilnostmi in problemi	23
Milena Petauer: Poletna univerza v Bovcu	27
Mojca Dolgan - Petrič, Bibijana Mihevc: AGUL – Alumni klub geografov univerze v Ljubljani	28
Marko Krevs: Nacionalni atlas Slovenije	30
Dejan Cigale: Družinski atlas sveta	30

GO 2002, št. 1

JURIJ SENEGAČNIK
Cape Town

BLAŽ KOMAC, MATIJA ZORN
Razentni pobočni procesi v Zgornjem Posočju

DEJAN CIGALE
Indijansko prebivalstvo v Argentini

